

За самостійну соборну українську державу

РІК I. ВИДАЄ КРАЄВИЙ ОСЕРЕДОК ПРОПАГАНДИ Ч. I.

1. Листопада

Коли світ цілий горів у вогні революцій і війна докінчувала дряхлі імперії, зірвався український народ до будови власного життя. Тоді спалахнули всі землі вогнем визвольних змагань. Спінені хвилі Дніпра понесли в світ слова четвертого Універсалу, і княжий город Льва в холодну першу листопадову ніч заклекотів. „До зброї!” — зірвалось стихійно з молодих грудей... „До зброї!” — потвердив Високий замок своїм старечим досвідом...

А коли українські стрільці кріпко стиснули кріси в руках і дзвінкими кроками збудили в княжім городі гомін століть, — поклали золоті клени свої листки їм до стіп...

І подали на сивих хмарах Юрові дзвіниці на всю Україну нечувану вістку, що

їх — була горстка й не несли зі собою ні „правних” актів могутніх тодшнього світа, ні не йшли їх слідами союзні армії;

їх — була горстка, але руки їх зуміли вхопити зброю і гаряча кров їхніх жил спалахнула осінньою червінню на сірих пішоходах. І тому — вони, а не другі, заткнули блакитно-жовтий прапор на стрункій вежі в ринку і тому перемога була за ними — лицарями абсурду. А проте, чи взагалі існували колинебудь лицарі абсурду?

І діло їхнє перетворилося в міт Великої Історії. Буйні дні заплітались все новими боями. В них зростала Українська Галицька Армія, що зродилась з першого листопадового чину.

І зірвався приспаний степовий вітер та поніс шляхами України легенду її слави. В слід за ними пішли і вони, сини Гали-

чини, щоб віддати юні свої сили для будови великої, Соборної Держави. Принесли золоті кленові листки в морозні дні на майдан Києва...

Жорстока дійсність перекинула картки незабутніх днів, що створили великі Акти, але зміст їх і святість залишилися незмінними в душі народу. Його розкривала багряна червоність нестертої крові і кожна осінь нагадувала шепотом кленів: „Пам'ятай!“. В дні неволі пам'ять цю ніс народ як безцінний скарб і з неї вирізьбив віру нової боротьби... Так зродилась ОУН. Вона підняла розгублений осінньої ночі на вулицях Львова поклик і грохотом грому покотила по всій Україні: „До зброї!“

І відгукнулись на нього всі, що пізнали безмір любови до Батьківщини, і поклали свою долю на леза мечів.

А коли спалахнула друга світова війна, в димах палаючих сіл і на руїнах міст зродилася Українська Повстанча Армія. Тисячі, що зростали на легенді Листопадів і Січнів, доросли Великої присяги. Вона сповнилася в час, коли Україна скривавлена лежала на розораних шляхах, в дні, що чекали нового чину. І спалахнув він зривами гранат, очайдушним реготом кулеметів — проти всіх диктантів розуму, проти волі „міцних“ і зневіри слабодухів. Віра нових борців вирізьбила нову дійсність і доказала, — що немає лицарів абсурду, є тільки ті, що мають відвагу сягнути по перемогу.

МОЛОДІ ДРУЗІ!

І знов, і знов не скорилася Україна. Стікаюча кров'ю, стоїть Вона прямо і навколшкі не падає. І не впаде.

Не випускаємо зброї з рук і ми, бійці Української Повстанчої Армії. Не відступають з наміченого шляху революційної боротьби за Самостійну Україну борці-революціонери. З другої зими в умовах большевицької окупації, з другого року найжахливішого енкаведівського терору, наша УПА, наше революційне підпілля вийшли незламані й перемогами значать свій дальший шлях. Далі дрижить окупант за свою шкуру перед караючою рукою УПА по своїх рай- і облцентрах. Він ще більше сьогодні, як вчора, дрижить за душу свого суспільства, до якого чимраз ширшою рікою докочується наша революційна ідея, наша правда.

Весь народ — селянин, робітник і чесний інтелігент, старий і молодий — кріпить нас у нашій боротьбі, стоїть при нас і бореться разом з нами. Це бачать всі, що живуть в Україні, в країні велетенського бою за своє визволення.

Стоїть твердо при нас і бореться разом з нами українська молодь. Як же часто в наших революційних буднях стрічаємо українського пастушка, який, з нараженням свого дитячого життя, приносить нам, змореним, глечик свіжого молока й шматок хліба. Як часто, попереджені діточою розвідкою, ми оминаємо ворожу засідку. Як часто стріл юнака прикорочує нахабність п'яного енкаведиста. Дяка Вам, молоді друзі, від нас, повстанців, за Вашу нам допомогу! Майбутній історик наших днів відведе належне місце і Вам, молоді герої.

Наша боротьба продовжується. Вже сім років український народ кривавиться в збройній революційній дії. Вже два з половиною років боремося на життя і на смерть з большевицькими окупантами, які знову поневолили Україну. В цей час не з одних долонь висунулася священа повстанська зброя, не одно палке революційне серце затихло на віки. І хоч би хвилина нашого вивольнення була вже дуже близька, — завтра потребуємо ми, українські повстанці, революціонери, сучасне українське покоління, замінити нас, всюдно, чи на дальшу революційну боротьбу, чи на радісне державне будівництво.

Завтра кликнемо ми по Вас, молоді друзі.

Сьгодніще ще Ваші руки ослабі, щоб носити важку партизанську зброю, душі затендіті, щоб Ви могли змагатись в партизанському бою з жорстоко-підлим окупантом, розв'язували складні питання революційної дійсності, намічували шляхи революційної боротьби. І тому Ви пішли в школу, пішли в юну громаду своїх ровесників, щоб дозріли Ваші тілесні і духові сили для майбутнього життя, для майбутніх дій.

Мусите пам'ятати, одначе, молоді друзі, що в большевицькій школі грозить Вам смертельна небезпека. В большевицькій школі, в большевицьких молодіжних організаціях розставив зрадливо свою сіть большевицький павук.

В той час, коли Вашому батькові останню копійку видирають — Вам брешуть про „заможне” життя; в той час, коли Вашого брата гонять, як дике звіря, по лісових нетрях — Вам обіцяють „щасливу” будучність; в той час, коли сестру Вашу любу, згвалтовану, лають у в'язниці брудними російськими словами — Вас учать мови „старшого брата”, що нібито краща за Вашу рідну, вчать царської і большевицької історії, а не історії свого народу, як би безбачченками Ви були. Учать російської культури, що нібито „вища” за Вашу власну, українську. Це так, як би мачуха рідніша була за рідну матір.

Енкаведівські партійні опричники вирізують у Вас по шматкові Ваше українське серце, відбирають у Вас гордий самостій-

ницький дух, а хочуть зацепити натомість покуру сталінського раба, підлоту донощика, зрадника, яничара.

Ваші енкаведівські „вчителі” намагаються викопати прірву між Вами і Вашими близькими, намагаються відірвати Вас від рідного народу. Вони вбивають Ваших старших братів-повстанців, революціонерів, Вас заганяють у свій комсомол, у свій клуб, у свої організації, щоб там отруїти Вас своєю мовою, піснею, забавою, „культурою”, „передовим вченням”.

Енкаведисти вкладають у Ваші руки повний стакан брудної горілки, кличуть на свої розперезані „масові танці”, крикливо грають і співають над Вашим вухом, щоб Ви не чули брязкоту на руках у Вас і Вашого народу, не чули зойку мордованих, не чули поклику до боротьби Вашого брата-повстанця.

Сталінські „педагоги” обіцяють Вам „заможне життя” або хоч... спокій і недоторканість, бо й це в советській державі вважається щастям. Часом навіть кидають вони Вам кілька юдиних щербатих срібняків. Ціною їм— Ваша душа, Ваше сумління...

Та Ви, молоді друзі, не смієте дати піддурити себе, не смієте підкоритися енкаведистам, не смієте дати вирвати собі Ваше українське серце, Вашу українську душу енкаведівським „вчителям”.

Большевицькі окупанти — найлютіші вороги українського народу. Вони брешуть про те, що, нібито, „захищають інтереси українського народу”, що побудували навіть радянську українську державу, що тепер вони борються лише проти повстанців, а не проти українського народу. В дійсності ж большевики — вороги всього українського народу, вороги всякої української суверенної держави. Вони заслали, замучили й постріляли тисячі українських комуністів за те тільки, що ці мали відвагу обстоювати права українського народу в нібито українській радянській державі, голодом знищили 8 мільйонів українських колгоспників. Тепер вони намагаються знищити не лише повстанців, але весь український народ. Про це свідчить нелюдський терор супроти мільйонів українських мирних, ні в чому невинних, селян, робітників, інтелігенції. А щоб це знищення було остаточним, щоб український народ уже ніколи не піднявся до нової боротьби за своє право до життя — большевицькі окупанти хочуть знищити Тебе, українська молоде. І до того Ти, молоде, не смієш допустити. Проти такого підлоде, варварського намагання окупанта Ти мусиш боротися. Зразком Тобі у Твоїй боротьбі хай будуть Крутянські учні і студенти, які всі 300 полягли в героїському бою проти большевицьких наїзників, а не зрадили України.

Нині Україна волає від святої кровної повстанці, революційно-героїчної боротьби і кай він буде Твоїм по-

відром. Не вагайся носити при собі зброю, щоб у пригодку хвильну скерувати її в серце окупанта.

Не бійся п'ястком повити більшевницького заїду, коли він зневажає ім'я Твого народу. Не бійся п'ястком повити заїду, коли він відірвався до Твої душі.

З гордо піднесеним чолом голося Твої — наші ідеї: ідею побудови Української Самостійної Соборної Держави, ідею самостійних національних держав усіх поневолених народів, ідею справжньої міжнародної дружби і братерства, ідею вільної людини.

Не зрадять Україні, не зрадять нашим революційним ідеям, не зранять своїї ести ані в своєму щоденному житті, ані в боротьбі ані в найжорстокіших енкаведівських тортурах.

Той своє тіло і дух на почесну зміну нинішнім борцям за Українську Самостійну Соборну Державу.

Хай живе революційна боротьба всього українського народу за Українську Самостійну Соборну Державу!

Хай живе патріотична українська мова — надійна запорука кращого майбутнього українського народу в УРСР!

Смерть етатистичним окупантам та їх вислужникам!

УКРАЇНСЬКІ ПОВСТАНЦІ

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД В БОРОТБІ З РОСИЙСЬКИМ ІМПЕРІАЛІЗМОМ

Вступ — про імперіалізм. Імперіалізм — це ідея заборочості. Ідея підкорення політичного, господарського, культурного, національного, держави державою, класу класом. Імперіалізм — це наскрзь самолюбива реакція і протинародна ідея. З'явився вона в процесі зросту держави, народу, чи захоплення держави заборочним класом, клікою, урядом. Отже заборочні імперіалістами називається тих, що в житті переводять ідею заборочництва, не можуть бути держави, народи, уряди, класи, партії і окремі політичні діячі.

Імперіялізм як ідея спочатку все захоплює маси своєї держави. З часом однак в наслідок природного спротиву поневолених імперіялізмом і наростання боротьби поневолених, здобутки імперіялістичної політики okazуються короткотривалими, що в наслідку доводить до компромітації і захитання імперіялістичної влади, уряду чи партії і знеохочення, а то й ворожого виступу широких мас всередині держави. Імперіялістична політика приносить для народу короткотривалі успіхи, в дійсності лише шкодить йому. Всі імперіялістичні держави-імперії впродовж історії доходили до великих розмірів і успіхів і в момент найвищого розросту наступав крах-упадок в наслідок визвольної боротьби поневолених народів, класів чи навіть політичних угруповань — так було в історії Риму, Франції, Англії, Росії, Німеччини і др.

Упадок імперії рятувала лише зміна політики імперіялістичної толерантною і ліберальною (Англія). Додатнім явищем поширення впливів народу є: культурна, ідейна, наукова, господарська експансія — виміна цінностей і здобутків.

Московський імперіялізм впродовж всієї історії старався збройною силою і своїми впливами загарбати українські землі, знищити культуру, мову, а український народ перетворити у своїх рабів-невільників. Боротьба ця тривала століттями, в різний спосіб московські царі хотіли знищити духа боротьби українського народу, та не вдалося їм. Український народ, ідучи слідами славних княжих дружинників, які дали почин цій боротьбі, які перші стали в обороні прав українського народу й збудували йому моральне підложжя, не дозволив російській імперії запанувати над собою.

I. Княжа доба

Наїзд Андрія Боголюбського. Першим, якому захотілося української землі і крові, був суздальський виронок, князь Андрій Боголюбський. Він зі своїми розбійницькими загонами напав 1169 р. на наш славний Київ — столицю української держави. Дикі орди, які прийшли з півночі, не пожаліли нікого, різали старого й малого, грабували, нищили все, що попало їм під руки.

Літописець описує, як суздальці „грабили Модел, Гору, Богородицю і не було нікому ні звідки милосердя: церкви горіли, християн убивали, забирали у неволю, церкви обдирали з ікон, риз і дзвони всі позабирали”. Все, що було надбане українськими князями впродовж століть, було вивезено в глибоку ненаситну Росію (це докази першої опіки російського народу над українським народом, про що кричить сьогодні Сталін). Тоді перший

раз побачив український народ справжнє обличчя російського імперіялізму і від тоді починається боротьба з ним.

II. Козацька доба

Богдан Хмельницький і „Переяславська угода”. Коли Богдан Хмельницький у 1648 р. визволив Україну з-під впливів Польщі, польські пани, яким було жалко за своїми маєтками на Україні, почали готуватися до війни з Хмельницьким. Богдан Хмельницький, потребуєчи допомоги проти шляхотської Польщі, мусів піти на угоду з російським царем. 1654 р. у Переяславі було підписано договір між Україною і Росією. Однак цар не додержувався точок, які були підписані в Переяславі, почав заводити свої порядки на Україні. Без відома козаків почав устанавляти всюди своїх воевод, які сильно знущалися над українським народом. Без участі козаків цар вів переговори з польською шляхотою. За короткий час союзу московські воеводи завдали великої шкоди козацькій державі. Коли Хмельницький побачив, що москалі прийшли на Україну не як союзники, але як окупанти, хотів зірвати союз і піти війною проти Москви, та нагла смерть стала перешкодою його плянам.

Переяславську угоду московські імперіялісти використали й використовують в боротьбі, а точніше в баламученні українського народу про „добровільне” з'єднання українського народу з російським.

Хмельницький заключив угоду з Московією як рівний з рівним, а не з'єднував українського народу з російським, тому твердження колись царської, а сьогодні большевицької пропаганди про „воз'єднання” є брехнею.

Іван Виговський — Конотоп. Гетьман Іван Виговський, найбільшій дорадник Хмельницького, здійснив пляни гетьмана й 1658 р. в липні розбиває вщент московське військо під Конотопом.

Тут український народ здобуває повну перемогу над Московією, але непорозуміння всередині знов використовує Москва й далі посилює свої впливи. Український народ не перестав вести боротьби проти Москви, але не легко тепер вже було вийти з-під її впливів, бо Москва ніяк не хотіла зректися панування над Україною.

Іван Мазепа — Полтава. Визвольну боротьбу України в 1708 р. очолює славний гетьман Іван Мазепа. Іван Мазепа і весь український народ хотів скинути московське ярмо й побудувати українську державу. До боротьби з Московією входить в союз з

шведським королем Карлом XII і виповідає війну Москві. Але програна під Полтавою в 1709 р. довела Україну до цілковитої руїни. Мазепа тікає за кордон, до Туреччини, де незадовго вмирає. Але в очах українського народу залишається постать Мазепи як справжнього революціонера й борця за українську самостійну державу, який ціле своє життя посвятив боротьбі за неї.

Діяльність Мазепи і його виступ проти Москви та московського імперіялізму доказує, що український народ не підкорився царям-імперіялістам. Мазепу в боротьбі з Московією підтримував увесь народ, на поміч Мазепі пішов Кость Гордієнко з Запорозькою Січчю, що було найкращим доказом популярності протимосковської боротьби в народі. Програну під Полтавою цар використовує для ще більшого закріпощення українського народу.

Орлик і „мазепинство”. Орлик — найвірніший дорадник Мазепи, який разом з ним опинився за кордоном. По його смерті організує збройну боротьбу проти Москви. Він збирає довкола себе ген. старшину, яка по упадку Мазепи під Полтавою не зневірилася, не перейшла до царя, і творить „мазепинство”. Ціллю „мазепинства” було докінчити те велике діло. Орлик 1711 р. з 16-тисячною запорізькою армією при допомозі турецького війська йде на Україну. В кількох місцях розбиває військо Скоропадського (тодішній гетьман України) й підходить аж під Київ, але тут його зраджують татари й він змушений був відступити знову за кордон. Завзятий „мазепинець” тоді також не зневірюється, до самої смерті їздить по чужих державах, шукає спільника, при допомозі якого можна б було визволити Україну.

Зі знаних „мазепинців” є син Орлика — Григорій Орлик, що, будучи генералом французької армії, пропагував визвольну боротьбу українського народу. Крім Григорія Орлика діє в Німеччині, Австрії, Швеції Войнаровський, родич Мазепи, якого цар Петро I підступом зловив і заслав на Сибір.

Часи від Мазепи до 1775 р. По упадку Мазепи під Полтавою, цар ще більше обмежив козацькі права, назначував сам гетьманів, які мусіли виконувати його накази. Всюди було повно московських вельмож, які слідили за кожним рухом гетьмана. Але гетьмани, які були по Мазепі, не перестали думати про самостійну Україну, тайно вели дальше боротьбу проти Москви. Та коли довідується про це Москва, ліквідує всі прояви національного життя — зносить гетьманство 1764 р., а 1775 р. цариця Катерина II зруйнує до решти Запорізьку Січ, останню твердиню української самостійности. В цей спосіб російський імперіялізм знищив козацьку державу.

III. Відродження

Русифікаційна політика царів. По знищенні Запорізької Січі в 1775 р. царський уряд рішив знищити все, що українське. На Україну наслав маси московських поміщиків, які сильно знущалися над народом, заборонив писати, навіть говорити по-українськи („Омський указ” і „Валуєвський указ”), не можна було нікому говорити про Україну, гетьманів і т. п. Царський уряд сильним терором, утисками й русифікаційною політикою хотів знищити національне почуття українського народу. Але інстинкт самозбереження врятував український народ перед найсильнішими утисками й репресіями, які примінювали московські імперіялісти.

Шевченко. Народ в цей час занепаду видає з себе Шевченка, який поборює моральний занепад, панування брехні та облуди на Україні. Він у своїх творах вивів перед очі сучасного йому покоління могутні постаті предків (козацтво, гайдамаків), розбудив у народі хотіння бути такими, якими були славні предки, хотіння творити своє, українське, рідне, самостійне життя.

Молодь під впливом ідей, які кидає Шевченко, організується, щоб вести дальшу боротьбу з Москвою. Повстають гуртки української молоді, що в основу формування нового світогляду кладуть „Кобзар” Шевченка, а в основу політичної ідеї — його ідеї.

Повстає „Братство Тарасівців”, яке організує Міхновський. Ціллю „Братства” є Самостійна Україна. З почину „Братства Тарасівців” 1900 р. засновано „Революційну Українську Партію” (РУП), що поставила собі за завдання революційно-політичною боротьбою, на засадах українського націоналізму, довести до відродження української нації. Коли в революційну боротьбу вдираються московські агенти, щоб могли скорше знищити самостійницький рух, РУП розпадається і засновується в 1902 р. „Українська Національна Партія” (УНП). УНП видає ряд брошур, в яких закликає український народ власними силами вибороти собі Українську Самостійну Державу. УНП вела свою революційну роботу аж до світової війни й вона власне й діяльність Міхновського мали основний вплив на Українську Національну Революцію в 1917 р.

IV. Світова війна й Національна Революція в Україні

Розпад Росії й повстання української держави. Приходить світова війна 1914 р. Українські революціонери, вояки царської

армії і робітники петроградських фабрик дають почин великій всеросійській революції, яка приносить розвал Росії. В огні боротьби постає українська держава (22. I. 1918 р.). Та не проіснувала вона довго. На молоду українську державу насуваються з півночі дикі червоні колони большевицького імперіялізму та по довгій боротьбі знищують молоду українську державу. Родяться герої Крут, Базару, які своєю кров'ю задокументовують боротьбу українського народу за волю.

Петлюра і Коновалець. Яскраво проти поневолення України червоною Москвою виступають Симон Петлюра і полковник Євген Коновалець. Вони, ті найкращі, не перестають боротися навіть тоді, коли ворог розбив нас і поділив нас поміж себе. Петлюра і його боротьба за українську державу 1918-1920 рр. стає символом боротьби народу. Він перший раз серед тодішніх керівників України визначає чіткий і виразний шлях боротьби, а не згоди з Москвою. Він один з перших кладе основи під українську армію, що мала довести до успішного кінця цю боротьбу. По упадку державності Петлюра продовжує і є ініціатором дальшої боротьби. Основує широку партизанську боротьбу і стає її духовним батьком. Тому то червона імперіялістична Москва всі вияви боротьби за українську державу зв'язує з його ім'ям і називає „петлюрівщиною”.

Другою поважною постаттю боротьби за українську державу, зокрема боротьби проти Москви, є полковник Коновалець. В час українського державного будівництва 1917-20 рр. бере участь в політичному, а головно у військовому житті. Організує найкращі військові частини української армії т. зв. „Січових Стрільців”, які в боротьбі з ворогами України, зокрема з червоною Москвою, відіграли важну роль. По упадку української державності полковник Коновалець продовжує підпільну боротьбу, є творцем „Української Військової Організації” (УВО) і ОУН і навіязує широкі зв'язки на СУЗ, організуючи там середовище протимосковської боротьби.

Обі ці постаті — Петлюра і Коновалець — в боротьбі з московським імперіялізмом відіграли керівну роль — вказали шлях і, як небезпечні для большевицького імперіялізму — згинули з рук його агентів.

Діяльність Петлюри тісно зв'язана з постановом різних протимосковських організацій СУЗ. До них належить БУД, СВУ, СУМ, що діяли як виразник боротьби українського народу з московським імперіялізмом.

Діяльність обох цих революціонерів слідна і в час другої імперіялістичної війни. Український народ використав її, щоб ста-

нути ще раз до боротьби з большевицько-московським імперіялізмом.

Боротьба українського народу з московсько-большевицьким імперіялізмом під час другої імперіялістичної війни. Большевицькі імперіялісти використали другу імперіялістичну війну, щоб підкорити собі всі етнографічні українські землі, назвавши свою окупацію „визволенням” і „восоединенням”.

При зударі 1939 р. Німеччини з Польщею, Західні Українські Землі (ЗУЗ) опинилися під большевицькою окупацією. Большевицька Москва почала заводити свої порядки на ЗУЗ — винищуючи українську інтелігенцію і свідомих українців, одних засилаючи далеко на Сибір, других в тюрми, третіх розстрілювала.

ОУН і тепер не перестає діяти.

Надходить 1941 р. Гітлерівська Німеччина вдаряє на ССРСР і українські землі переходять на якийсь час під німецьку окупацію. В боротьбі з німецьким імперіялізмом родиться Українська Повстанча Армія (УПА), яка веде безпощадну боротьбу проти німецького імперіялізму аж до його упадку 1944 р.

Українські землі знову „визволяють” ті славні „визволителі сталінського Кремля”. Знову всі „благодаті” сталінської системи посипались на український народ. Відновлено сталінські колгоспи — нову панщину, відбудовано тюрми й наповнено їх українською інтелігенцією і українськими революціонерами, відновлено висилку на Сибір українського населення, посилено ще більший терор і експлуатацію як до 1941 р. Проти таких „благодатей” виступив збройно український народ. УПА почала зводити бої з відділами НКВД і НКГБ і іншими сталінськими вислужниками. Українські землі рясно политі кров'ю борців-героїв. Приходить важка, нерівна боротьба, ростуть нові могили безстрашних героїв. Боротьба набрала найгострішого характеру. Большевицькі імперіялісти всяким способом стараються знищити самостійницькі почування українського народу. Червона Москва, побачивши, що ідея, кинена між народом творити своє власне, ні від кого незалежне життя, набирає щораз більшого значення — рішила всякими способами знищити її. Спочатку, коли зайняла українські землі, думала збройною силою зліквідувати наш рух. Примінювала жорстокий терор (під покришкою тих, які стояли на службі гітлерівської окупації), а коли побачила, що збройною силою не знищить духа народу, взялася за інший спосіб. а саме виховно-пропагандивною роботою ліквідувати самостійницькі почування.

Українських революціонерів і відділи УПА, які виступають проти такого „визволення” і „опіки старшого брата” російського

народу, большевики називають зрадниками українського народу, вислужниками Гітлера, бандитами, щоб тим приєднати до себе народ. Ці слова потрібні сталінським бандитам на те, щоб обдурити ними маси й приспати їхню національну чуйність. Стараються „доказати”, що український народ від найдавніших часів, ще за Петра I, жив в дружніх відносинах з російським народом. На всі голоси оспівують большевицькі історики постаті найбільших московських загарбників, як Олександра Невського, Петра I, не зважаючи на те, що ще вчора російсько-большевицька пропаганда голосила про рівність усіх народів у рамках СРСР — сьогодні ж вже одверто говориться про „опіку” з боку „старшого брата” російського народу і його культурну „вищість”.

Вчора говорилося про гнобительну політику царів і генералів, сьогодні говориться про них, як про „друзів” і „визволителів” українського народу. Знову, українських революціонерів, УПА і Мазепу, проголошують зрадниками українського народу. Український народ знає, що Мазепа стояв на чолі визвольної-національної боротьби України проти імперіялістичної Росії, все життя своє посвятив боротьбі за незалежність України й також знає, — що той „славний” герой і „визволитель” Петро I, якого тепер вихваляє большевицька пропаганда, не був жоден друг, — тільки такий сам кат і гнобитель України, як сьогодні Сталін. Не закрити сьогодні червоної Москві свого імперіялістичного обличчя.

І тому український народ буде безпощадно вести боротьбу проти всіх таких „визволителів”-імперіялістів до вирішального кінця, доки не збудує української держави.

Сьогодні боротьбу з московським імперіялізмом український національно-визвольний рух веде під лозунгом „воля народам, воля людині”. Московському імперіялізмові й національному поневоленню протиставимо систему вільних національних держав у етнографічних границях.

Большевицькому теророві й визискові громадян протиставимо суспільний лад, оснований на пошануванні прав людини й забезпеченні її повного розвитку й росту. Експлуатаційній політиці й паразитському становищу большевицької партії — клики протиставимо владу цілого народу, всіх його творчих шарів.

Цю боротьбу українського народу координує український визвольний центр — Українська Головна Визвольна Рада (УГВР), очолює ОУН, веде УПА. В цій протимперіялістичній боротьбі творимо фронт всіх поневолених людей, започаткований і створений на I. Конференції Поневолених Народів Сходу, що відбулася в листопаді 1943 р.

П. Гетьманець

СЕРЦЕ ПАМ'ЯТАЮ ТЕПЛЕ...

(К-ру З-ку)

(Сл. п. д. Гетьманець, ур. 1921 р. на Полтавщині — Яготинський район — редактор „Лісовика”, автор збірки революційних віршів: „Мої повстанські марші”, — згинув 21 травня 1946 р. у бою з польсько-большевицьким військом в рядах УПА за т. зв. лінією Керзона.)

Серце пам'ятаю тепле, немов тільки вчора
Ми зустрілись вперше в бурхливім житті.
Тоді ранок кружляв, мов підстрілений ворон,
Молитовно летіли сніжинки святі.

Ранком, в хаті чийсь поруйнованій з давня,
Ти в задумі, спокійній, лиш в стиску руки
Я відчув увесь трепет снаги й поривання
До просторів й вершин сонцесяйних, стрімких.

На підлозі вогонь, гіркий чад зносивсь диму.
Твої зори, питання, пориви й захват.
Кілька день — не були мов ніколи чужими,
Хоч з степів я полтавських, а ти з-за Карпат.

Дні шуміли над нами, мов ліс у негоду,
І бої, і терпіння, і сни на снігах,
В завірюху далекі уперті походи, —
Тільки мрія про волю зоріла в очах.

Вже весна одцвіла... одрожевіло літо,
Осінь прийшла і вмерла... І знову зима.
Ми йдемо! Нас ніяким вітрам не спинити,
Бо в устах полум'яне й святее — Вона.

Так, вона — Батьківщина, закута в кайдани
Що в запеклій пристрасті дня того жде,
В якій вся невблаганно до суду повстане
І навіки катів до могил покладе.

Чи ж спинитись тепер нам в засніженім полі,
 Чи ж не величчю дишуть ці наші шляхи?
 Ясна ціль, одна ласка лукавої долі,
 Одне рвіння високе думок і крови.

Наша дружба палка, ми в одних хуртовинах!
 Хай з степів я полтавських, а ти з-за Карпат;
 Та одна в нас велика свята Батьківщина,
 Наші душі одною любов'ю горять!

ПРО ХАРАКТЕР

(На підставі реферату Дм. Донцова)

Моторами історії, що здвигають і валять народи — є одиниці, за якими тягнеться маса. В мирні часи, і в критичні, в монархіях і республіках. А тою чудодійною силою, яка ті одиниці підносить вгору, даючи їм владу над числом — є їх сила характеру. Командує над всіма не завсіди найінтелігентніший, але все — завзятіший, той, що виявляє найбільш тверду вдачу. Амбіція, навіть геніяльність — ніщо, де нема характеру. Амбіція може зійти на манівці, розум заплутатися в сумнівах, тільки незломний, мов віра, лишається характер. Твердо йти своєю життєвою дорогою може тільки нація великих характерів. Суспільність безхарактерна, навіть при сприятливих обставинах, навіть при чужій допомозі, не створить нічого. Завсіди перекидатиметься від захвату до розпачі, тратитиме голову при перших невдачах, перецінюватиме силу перешкоди, не довірятиме власній силі, хоч би і як „свідома” була свого „ідеалу”. Сама свідомість не допоможе, ні сам запал. Великі речі в цім світі стоять твердими характеристиками, бо й світ цей не є м'ягким...

Що ж це характер?

Це передовсім витривалість.

47 літ витривало працював Клемансо, щоб пімстити зневажену Францію та покорити Німеччину в 1918 р.

Витривалим був кошовий Кальнишевський, що через 25 літ карався в тюрмі, осліп і помер та не покорився Москві.

Витривалими були ті українці, що від 1917 р. почавши, боролися проти червоної Москви в українській армії, в повстанчих загонах — (в 1919 р. на самому Лівобережжю забито українцями в повстаннях 50 тисяч добірних комуністів і очищено повстанцями від комуністів 300 міст і містечок) — чи боролися проти

колгоспного ладу, і тільки фізична смерть мільйонів українців через заслання, розстріли і голод привела червоних до тимчасової окупації України.

Витривалість дала можливість українцям опанувати степ, колонізувати Кубань, Сирій і Зелений Клини в Азії.

Равіта-Гавронський пише про козаків: „козаки, при безсумнівній мужності виказували великанську винахідливість в обоні, надзвичайну витривалість, силу волі”...

Це **певність себе**, **певність** вибраної лінії — думки.

Це знати чого хочеться і конче того хотіти, вміти в рішальну хвилину сказати „так” або „ні”, не втратити віри в найтяжчих хвилинах, як не втратив її Шевченко на засланні — „а я брате, таки буду сподіватись” — і певний побіди своєї ідеї знав, що „Встане Україна і розвіє тьму неволі”...

Певні в слухності своєї ідеї, в рішальну хвилину, гордо гинули на шибениці сл. п. Білас і Данилишин.

Це **вірність переконанням**, це **вірність ідеї**.

Це готовість іти з нею до слави і до загину, як ішов полковник Коновалець і тисячі інших друзів, що вірні ідеї в лавах ОУН, УПА загинули в боротьбі...

Це **замилування в пригодах**.

Це любити незнане, шукати нових шляхів, не боятися трудів, невигод і небезпек. Ця сила гнала воїнів князя Ігоря „пити шоломом воду із Дону”, шукати собі чести, а князеві слави, ця сила гнала князя Завойовника шукати нових земель для української держави, — запорожців на очайдушні походи на Чорне море, — а відділи УПА в рейди на Закарпаття, Засяння, Словаччину...

Це **ніколи не знеохочуватися невдачами**.

„Гаде лиш той, хто не хоче зачинати наново”. Таким був Хмельницький, що „зачав знову” по кількох невдалих і криваво поляками здушених козацьких повстаннях, таким був Орлик, що „зачав знову” по Полтаві...

Це **культ успіху**. Це культ великої амбіції і великої праці. Це не хвилеве захоплення, але стала вперта праця через довгі літа.

Плятон працював над своїми діялогами 18 літ. Коперник над своїми „Революціонес” — 36 літ; щоби лиш відписати твори Гете, треба 60 літ праці одного копіста; а скільки праці в свої твори мусіли вложити Іван Франко, Панько Куліш, Михайло Грушевський?

Це **почуття чести**.

Князь Святослав Завойовник, окружений великими силами

греків, кликав своїх воїнів полягти в бою, а не посоромити землі руської — „мертві сорому не знають”. —

Козаки говорили про себе, що вони „корінь і твердиня чести та вікопомної слави всього товариства воєнного” (слова козаків з походу Острянина 1638 р.).

Шевченко високо оцінив почуття чести в козаків у своїй поемі „Гамалія”:

„...І сором тут і сором там,
Вставать з чужої домовини,
На суд Твій праведний прийти,
В кайданах руки принести
І перед всіми у кайданах стать козакові...”

Козак, умираючи, залишав своєму синові як одиноке майно — шаблю, якою мав боронити чести свого народу.

Сильне почуття чести було в тих козаків, що їх 300 оточили поляки на острові під Берестечком. На пропозицію короля „здатися” і одержати ласку за їх хоробру оборону, козаки повідкидали від себе свої дорожності і відповіли, що „волять з честю згинуть, як одержати ласку з руки ворога”.

Зловлений поляками і до розстрілу присуджений запорожець просив не стріляти його, але вбити на паль, бо... „такою смертю згинув його батько”.

З честю гинув Байда Вишневецький на турецькій гаку, але віри своєї і народу не зрадив.

Шевченків Гонта вбиває своїх синів „за честь, славу, за братерство, за волю України...”

В обороні чести українського народу згинув 300 юнаків в бою під Крутами.

Це почуття чести в щоденному житті означає: мати почуття відповідальності й говорити те, що робиш, а робити те, що говориш. Коли пластун під словом чести казав, що „це є так”, то це було так.

Це завжди бути готовим сповнити свій обов'язок. Завжди бути готовим на труд, на небезпеку, на боротьбу, на смерть.

Полковник Іван Богун знав дуже докладно більшість теренів України і це, між іншим, допомагало йому всюди бити ворога. Коли під Берестечком несподівано не стало гетьмана Хмельницького, Богун залізною рукою опанував ситуацію і майже без втрат вивів козацьке військо з небезпечного оточення.

Про це пише англійський письменник Ред'ярд Кіплінг: „Нації проходять і по них нема сліду та історія дає нам нагу причину цього, розгадку у всіх випадках; впали народи тому, що не

були приготовані. Ніщо на світі, — ні братерство, ні слава, ні таланти — не заступлять одного того, що є законом понад усі закони „**будь приготований**”. Це є єдина наука, що впливає з усіх часів і усіх країн, одна незмінна правда серед усіх вартостей світу — і для дітей, і для жінок, і для націй, і для цілих рас; **будь приготований, будь приготований, і ще раз кажу — будь приготований**”.

Це значить **дбати за справу, не за себе.**

Дбати за справу кликав Іван Франко:

„Кожний думай, що на Тобі мільйонів стан стоїть,
Що за долю мільйонів мусиш дати Ти одвіт...”

Про **справу**, не про себе думав київський архієпископ Константин — розстріляний більшовиками — коли під тяжким більшовицьким пануванням звертався до вірних: „Найбільше буду учити вас віри в Бога нашого Ісуса Христа, буду проповідувати любов до обездолених усього світу, а **найперше** до народу України, до його тяжкого минулого і славного майбутнього; буду накликати вас відкинути ганебну байдужість до своєї рідної матері і любов'ю своєю залікувати її рани, обтерти її сльози. А коли поле ваше буряном заросло, коли ворог толочить і псує вашу ниву, коли потрібна буде вам допомога братерська, ідіть за нею до мене...”

Це **уміння володіти собою**. Це з зимною кров'ю вміти зорієнтуватися звідки прийде найближчий удар, передбачити тяги противника і їм запобігти.

Це, нарешті, **уміти дивитися на життя, як на гру**. Не бути дуже втішеним по виграній, а дуже пригнобленим по програній. Кожну небезпеку уміти з усміхом зустрічати.

Що це є сила характеру?

Це є наставлення душі, оспіване Ред'ярдом Кіплінгом:

„Коли ти можеш бачити зруйноване діло цілого свого життя,
І без слів взятися будувати його наново,
Або за одним ударом — стратити виграну соток партій
Без жадного порушення і без одного зітхання...
Коли ти можеш бути коханком, не шаліючи з любови,
Коли ти можеш бути сильним, не перестаючи бути ніжним...
Коли ти можеш любити своїх приятелів як братів, але так,
Щоб ніхто з них не був всім для тебе,
Коли ти вмієш розважати, спостерігати й пізнавати,
Не стаючи ніколи скептиком або руйніником,
Мріяти, та не даючи своїй мрії стати твоїм паном...
Коли ти потрапиш бути суворим, не впадаючи ніколи в лють,

Коли ти вмієш бути відважним, а ніколи безрозсудним,
 Коли ти вмієш бути добрим, коли ти вмієш бути мудрим,
 Не будучи моралізатором, ні педантом,
 Якщо ти вмієш зберегти свою відвагу і не стратити голови,
 Коли всі інші довкола тратять її, —
 Тоді князі, боги, щастя і перемога стануть на віки твоїми
 [вірними рабами,

Тоді ти станеш людиною.”

„ПРАВО МОЛОДІ — це передовсім право починовості, це право
 стояти в передовій бойовій лінії, це право на штурмовий біг —
 усе вперед. Право молоді — це право на революцію, на нову
 творчість.”

В. Пачовський

ГИМН БЕЗСМЕРТНОЇ БАТАВИ

(Марш УПА — Захід)

Ми лицарі без жаху і без смерти,
 На злочин світа станем без ваги,
 Ми присяглися долю переперти,
 Роздерти присуд смерти ваш, боги!

Роздерли Україну ви на чверти,
 Безсмертну душу вперли в ланцюги.
 Та ми зродились, щоб за неї вмерти,
 Роздерти присуд смерти ваш, боги!

Нас не злякають танки ні канони,
 Ми ставим правду, Бога, новий світ,
 Вас прокляли упавші мільйони,
 На смерть нас гонить кров їх з роду в рід.

Народ безсмертний переможе в бою
 І встане месник із кривавих мук,
 За нами встане лавою страшною
 Мільйон мільйонів мускулярних рук!

Здвигнем з заліза, з крові із завзяття
 Державу від Дунайця по Кавказ.
 Ми лицарі, що скинемо прокляття,
 За смерть ми смертю покараєм вас!

ЧОМУ НЕ П'ЄМО І НЕ КУРИМО

„Ухо п'яного раба —
не чує брязкоту кайдан.”

Великі дні, велика доба вимагають сильних вольових людей, бо тільки такі можуть повалити старий дряхливий лад і побудувати новий, кращий. Таку переломову добу переживає нині українська нація. І тому треба нам скріпити свої духові вартості, треба великого напруження волі кожної одиниці зокрема і все-го загалу, щоб могли успішно боротися з ворогом і перемагати.

Про це знає і ворог, знає Москва, що протягом довгих віків намагалася знищити наші духові вартості, заломити нас морально, щоб тим легше держати нас в своєму ярмі. Тому, між іншим, старається масово поширити серед поневоленого народу уживання алькоголю і тютюну, щоб тими отруями ломити одиниці й послабловати відпорність цілого народу. Нещасний раб, що шукає забуття в горілці, що пошарпані нерви хоче втихомирити папіроскою — мов сліпець не бачить, що довкруги нього діється і не може знайти стежки серед манівців.

Він не бачить ганьби неволі, не чує брязкоту кайдан і не розуміє, що за простягненим келишком „водки” криється грабіжницька рука ворога, що витягне з нього всі життєві сили враз з останньою каплею крові. А навіть, коли й добачає це все, не знаходить вже в собі сили, щоб вирватись з грязюки.

Тому то так щедро обділяє Москва український народ горілкою. Нею заповнені кооперативи в той час, коли народ не має взуття, мануфактури й інших товарів широкого вжитку: горілку виділюють охочо на хлібні картки, її не скуплять українській молоді. Хай забуває вона про свій обов'язок супроти нації, осліпне на жахливу советську дійсність, оглухне на сальви повстанських кулеметів. Хай забуває про глибоку вартість і правдиву гідність людини!

Ці методи ворога не перші в історії поневолення України. Польські пани — шляхтичі поруч своїх палат ставили жидівські коршми, де український селянин залишав останню сорочку, де — забуваючи про свою ганьбу — проводив свій скупий час відпочинку. То ж коли спалахнув грізний гнів народу в Коліївщині, гайдамаки, знищуючи ворогів України, підкладали „червоного когута” не тільки під двори-палати, але й під жидівські коршми. Вогнем випалювали все, що ломило силу нашого народу.

Та, щоб дійсно позбутися лиха, треба було нищити корені зла в душах самих таки українців. За те взялося Товариство

„Відродження”, коло якого гуртувалися тисячі молоді й старших громадян, за те взялася ОУН, що в 1932 р. проголосила акцію бойкоту тютюну і горілки.

Чи осталося позаду українське юнацтво? Ні. Воно, як звичайно, перше відгукнулося на те, що добре і шляхотне. Ще в українському Пласті закон і честь пластуна не дозволяли пити, ані курити і він точно цього перестерігався. Це ж відрізняло його від інших, ставило в ряди тих, що вміли панувати над собою.

Сьогодні, коли тверда дійсність ставить до української молоді більші як колинебудь вимоги, вона мусить стати на висоті свого завдання, відчути ритм бойових днів, що кидають клич: До бою за велику українську духовість, за високу мораль і героїчний труд молодих в ім'я кращого завтра.

Нагадується гарний звичай наших предків — козаків. Коли готовились вони до воєнного походу, строго забороняли пити. Та коли знайшлися між ними некарні одиниці, що порушили цей закон, козаки безжалісно скидали їх за борт своєї чайки в спієні хвилі Чорного моря. Не було пощади тим, що не послухали наказу строгої хвилини і своїм слабосиллям послаблювали бойового духа козацької громади. Бо побороти стихію спієнених хвиль, здобути брами Царгороду могли тільки ті, що перше навчилися панувати над собою.

Сьогодні Україна також в поході — воєнним поході до своєї державности — серед розбурханої стихії сучасних днів. Весь народ, сповнений великою волею, кермує чайкою суспільного життя до визначеної мети. І старим козацьким звичаєм викине кожного поза борт цього ж життя, хто діятиме йому на шкоду і перешкоджатиме здобути перемогу.

ПІСНЯ ПРО БАЗАР

Другий Зимовий похід ген. Тютюника, що мав на меті підняти повстання проти московсько-більшевицьких окупантів, покінчився невдачею. Окружені переважаючими силами ворога в бою під с. Миньки Вел., по вистрілянні амуніції, попадає в большевицький полон 359 стрільців і старшин.

Ворог всіх засуджує на розстріл. Перед розстрілом обіцяє їм помилування, якщо перейдуть на службу Москві...

Гідну відповідь окупантам дав козак Щербак: „Ми знаємо, що нас чекає та до вас служити не підемо... А нашу смерть пімстить український народ...”

Під спів гимну „Ще не вмерла Україна”, в мрячний день 21. XI. 1921 р. гинуть всі розстріляні большевиками під м. Базаром на Волині.

Та цим розстрілом ворог не вбив ідеї боротьби за Самостійну Україну. Вона жевріє в серцях народу, а славу Базару розносить по широких степах **народня пісня:**

Як олень той загнаний в болото,
Зацькований собаками в лісах,
Борониться ватага там піхоти,
Кіннота йде за ними по слідах...

Паде з утоми військо по дорозі,
Не в силі кріса вдержати в руках,
А босі ноги пухнуть на морозі,
Кривавлять рани в драних сорочках.

І бій кипів... І сил вже не ставало,
За полком полк ішов ворожих сил...
І крикнув хтось: „У нас нема набоїв!”
З полудня втих і впав останній стріл.

Загнали їх, забрали від них зброю —
Вірних синів святої боротьби.
І впав наказ: „Ви власною рукою
Копайте тут самі собі гроби!”

Потомлені, знеможені, побиті,
Копали враз могили по полях...
Під оклик, гомін, крик несамовитий
Московських військ, все стало у рядах.

„Готова вже могила всім єдина” —
Промовили. А відповідь дав кат:
„Ось вам вільна Соборна Україна,
Для вас нема, соборників, пощад!”

„А коли хтось із вас складе присягу,
Що буде вірним вік-по-вік Москві,
І відречеться нині свого стягу,
Той буде вільний і щаслив тоді”.

В холодну днину серед снігу, мряки,
Над свіжим гробом, що на них чекав,
Мовчало триста шістдесятъ юнаків,
Ніхто не зрадив, ласки не благав.

Один за другим падали до долу,
А кулемет все сік і не вгавав...
І хтось грозив кривавою рукою:
„Ми нині гинем — завтра кров за кров!”

Герої минулих і сучасних днів

СОТНИК ЧЕРНИК

Гетьман Павло Скоропадський, висунений німецькими багнетами на чоло українського уряду, своєю русифікаційною політикою довів до „злуки” України з Москвою, яку проголосив 14 листопада 1918 р.

У відповідь на це Україна спалахнула повстанням. Створився новий український уряд — Директорія.

Першими в бій проти гетьмансько-московських військ вирушають з Білої Церкви Січові Стрільці.

Шлях їх веде на Київ, бо він — столиця України, бо він символ рідної, незалежної влади.

В передовій лінії цього походу іде сотник Федь Черник, син Галицької Землі, wraz з дорученим собі відділом.

Дня 18 листопада 1918 р. в бою під Мотовилівкою його відділ розбиває гетьмансько-московські війська. І хоч сам сотник Черник паде в нерівному бою, шлях на Київ стоїть вільним. Ним проходять його товариші зброї по слідах відступаючого ворога.

Ось що розказує один з учасників про бій під Мотовилівкою:

„На другий день потім, як ми проголосили повстання, перед наші бараки заїхав невеличкий поїзд із 6-ти вагонів. Перед машиною один вагон, а на нім гармата. Два скоростріли з переду, два з заду. Це був потяг стрілецьких передових сил. Ми — бачите — рішили підїхати яко мога ближче під Київ, щоб з розмаху, у бою на вулицях, узяти столицю.

Вся стрілецька залога вийшла з бараків процати товаришів, що перші поїдуть до перемоги або — на смерть.

Шістдесятъ Стрільчиків вистроїлося рядами перед потягом. Як сталевий мур вони стояли. Тихо було. Іноді тільки легкий

осінній вітрець налітав і грався червоними ягодами калини на стрілецьких шоломах.

Заходило сонце. А криваво воно заходило в тих днях; кривавим відблеском блестили стрілецькі багнети.

Перед тих шістьдесятьох вийшов сотник Черник. Стрункий він був як тополя. А обличчя його було бліде, бо кілька ночей не спав, готуючи плян повстання. Насуплене було його чоло, затиснені вузькі уста. А з-під насуплених брів якось дивно горіли його темносірі очі. Іноді здавалося, що глибоко в тих очах засіли промінчики сонця.

Сталевий шолом був на його голові. А завітчаний він був грознами червоної калини. Бо пізна осінь була й калина вже вспіла почервоніти.

Мовчки попри фронт пройшов сотник Черник, пильно вдивляючись в очі своїх Стрільців. Нарешті пристанув і запитав:

„Чи вірите ви, що здобудемо Київ, Стрільці?“

— Віримо! — твердо одвічали Стрільчики.

А сотник Черник усміхнувся: „Якщо вірите, Стрільчики, в побіду, то кажу вам — смерти немає. Нам доведеться стати проти тисячів, бо тисячі московської голоти вище проти нас гетьман. А ми змережемо нашою кров'ю стрілецькою біле каміння київських вулиць. А ми розсиплемо червону калину з наших шоломів. І будуть червоні ягідки казати: „Смерти немає — є тільки стрілецька честь“. То ж хто вірить у смерть — на бік! Хто не вірить — на свої місця!“

Вігцем побігли Стрільці до своїх вагонів. Засвистіла машина, із тихим гуркотом посунувся паротяг на північ під Київ. Так, так, друзі! Іноді ввижається сталевий шолом, завітчаний червоними грознами калини і тоді тяжкий жаль налягає на мою душу за сотником Черником, а в голові появляється думка: „Смерти немає. Смерти немає.“ А треба вам знати, друзі, що була в тому часі у Києві дівчина, що її сотник Черник любив понад усе в світі. А їхав він у Київ не того, щоб побачити кохану, а того, щоб розсипати ягоди калини із свого шолому... І розсипав їх, мої друзі.

Так почався стрілецький похід на Київ у дев'ятьсот вісімнадцятому році. Було тоді чотириста Стрільчиків при чотирьох гарматах і двадцяти скорострілах. Вся Україна тихо лежала в тому часі. Була вже пізна осінь і калина вспіла почервоніти. Грознами калини завітчали Стрільці свої шоломи, ідучи на Київ, а були ці грозна такі червоні, як молода стрілецька кров. Помалу їхав поїзд сотника Черника на Київ. Ніччю минув Хвастів і в'їхав у Мотовилівський ліс.

Ще тільки ніч кінчалась, як поїзд пристанув посеред темного соснового бору на Мотовилівській станції.

Із станції вибіг телеграфіст.

„Команданта поїзду мені треба!“ — кричав він задиханий, підбігаючи до стрілецьких вагонів.

Сотника Черника збудили, бо дуже втомлений був і ляг тої ночі спочити.

— „Що сталося?“ — запитав сотник.

— „З Василькова мені телеграфують, що там прибули два ешелони, повні московських офіцерів. Хтось доніс їм із Хвастова, що ідете, бо почали вигружуватися з вагонів і готуються здобути цей ліс.“

— „Скільки їх там?“

— „Кажуть більш тисячі буде.“

Сотник Черник видав короткий наказ і в п'ятому старого соснового бору вперед посунув залізний стрілецький потвір.

На краю бору поїзд пристав.

Сотник Черник вискочив із вагону, задзвеніли кріси, глухо загрюкотіли скоростріли, як Стрільці знімали їх з вагонів.

Мовчки, як сталевий мур, стало шістдесят Стрільців, ждучи на наказ.

Почало світати. На небі появилася молочна біла лента і видно вже було безмежне широке, рівне поле, що від ліса простягалася аж туди, де небо на землю спірається.

Туди поглянув сотник Черник. Десь там за молочною лентою досвідку лежав Золотоверхий Київ. Десь там, за тими полями чекала його кохана дівчина... Даремно!

І сказав сотник Черник:

— „Стрільці! Не змережемо білого каміння Золотоверхого Києва нашою стрілецькою кров'ю, а розсиплемо червону калину з наших шоломів тут — у цьому борі!“

І як сонце стало сюди з далеких піль, то серед червоної заграви пішли густі, чорні, ворожі ряди на Мотовилівський ліс.

Тихо чекав на них бір, криючи Стрільців за пнями старих сосон.

Все ближче надвигалися ворожі ряди на ліс.

А там, у лісі, біля одної старої сосни трьох Стрільчиків похилилося над скорострілом. При скорострілі високий, гордий, наче молодий ясень з почервонілим листям, стояв сотник Черник у сталевім шоломі, завітчанім червоними грознами калини.

Ще хвиля тиші, — ще ближче підступили ворожі ряди. Аж тут сотник Черник підняв руку в гору серед тиші понурого бору.

І враз заревів бір, ніби від чарів, загудів, заклекотів.

Почався бій у Мотовилівському лісі.

Покосами поклалися ворожі ряди. Але тільки жмінка Стрільців боронила ліса і не всюди долітала їхня куля.

Ворожа лінія вигнулася півколесом, а кінці того півколеса чимраз ближче підходили під ліс.

Бір ревів скаженим клекотом стрілецьких скорострільів. Серед того реву не чути було ні людського голосу, ані свисту куль. І здавалося, що мовчки іноді Стрільчик якийсь молоденький, стоючи побіля старої сосни, вниз опускає свій кріс, приклякає на коліна і лагідно якомсь усім тілом припадає до м'якого моху соснового бору. Виглядало воно так, наче б то втомився Стрільчик і лягав на холодний мох відпочити.

Досягли ліса кінці ворожого півкола. На крилах стрілецького авангарду почав змовкати голос крісів.

Клекотів ще тільки скоростріль побіля сотника Черника. У скорострільчиків замрячені були очі з бойової горячки. Але сотник Черник спокійно дивився вдаль. В його сірих очах були промінчики сонця.

Нараз один скорострільчик підповз до сотника і схопив його за ногу.

— „Долів, сотнику!” — скрикнув. — „Невже не бачите? З чотирьох скорострільів косять до нас! Долів!”

А сотник Черник усміхнувся. Він нагнувся до Стрільчика і сказав:

„Смерти немає, мій друже.”

І коли випрямився сотник Черник, то нараз випустив свій полевий далековид, захитався — і ляг на м'який мох старого бору.

З його шолому розсипали червоні ягідки калини. А він підвівся на руці й очима повів кругом. В тих очах почали гаснути соняшні іскри. Злегка підігнулися кутики його уст наче б то до гіркого усміху. Рештками сил він велухувався в клекіт бору.

А там — у цьому клекоті — у глибині бору озвався новий гомін. Чим раз виразніше гомонів він і нарешті старий бір загудів від ясного пробійного крику молодих грудей.

І враз вороже півколо захиталося і геть від ліса одшатнулося на чисте поле.

До сотника ще раз підповз його Стрільць.

„Сотнику, наші наспіли!”

А в сотника вже збіліли уста і згасло соняшне проміння в його очах. Напружена рука під ним підогнулася і сотник Черник тихо приляг головою до моху.

А тим часом на крилах стрілецького авангарду заклекотіли нові скоростріли. Розшалілий заревів понурий бір. Іноді здавалось, що великанський якийсь потвір скаженіє в глибинах темного лісу. Здавалося, що потвора, грубими ланцями прикута там, у глибинах бору до прастарих пнів сосон, що то вона зриває ланци, ломить сосни і вмить вирветься на чисте поле, сіючи смерть і руїну.

Ах, Друзі мої! Дорого заплатили гетьманці за ту червону калину, що її розсипав сотник Черник із свого шолому! Дорого, друзі!

А сотника Черника поховано в залізній труні в Києві на високій горі над Дніпром. Дубовий хрест стоїть на тій могилі. А могила травною заросла. Іноді тільки хтось кладе на тій могилі під хрестом червоні квіти. А такі червоні ці квіти, як червона буває калина восени пізно..."

СОТНИК ЯСТРУБ

Боротьбу за Українську Державу, а з нею разом і славу Січових Стрільців перейняла Українська Повстанча Армія. Зродилась вона з крові і бажань народу в боротьбі проти двох імперіалізмів: гітлерівської Німеччини і більшовицької Москви.

Чи уступили стрільці і командири УПА під натиском незчисленних ворожих дивізій, чи подались перед навалюю розлюченого ворога?

Ніколи. Бо не подавалися Січові Стрільці під Мотовилівкою, бо не уступило 300 юнаків під Крутами, бо „смерти немає, є тільки стрілецька честь”...

З цєю вірою пішли стрільці й командири УПА в бій за Українську Державу, пішли, щоб завершити діла Друзів, що маїли свої шоломи грознами червоної калини.

В нових боях ростуть нові, світлі постаті героїв. І як колись боролись за Київ стрільці Галицької Армії, так сьогодні кладуть свої голови під Львовом сини наддніпрянських степів.

Одним з таких був сотник Яструб — курінний „Сіроманців” — якому присвячує свої спомини один з друзів, зі східних областей України:

„Ой, брате, не вірю, що вже Тебе нема між нами. ТИ на своєму баскому коні буревісником шугаєш по всій Україні, будиш прибиту попелом волю. Ти гарячим полум'ям цвітеш в нашім серці.

В ім'я обов'язку, який Ти свято беріг, пишу про Тебе коротенькі фрагменти. То ж Ти, брате, говорив до стрільців і командирів свого віділу:

„Бути завжди вірним своїй обов'язку перед Україною... справа честі кожного нашого повстанця”. І далі словами Юрія Яновського підкреслював:

„Солдат на землю падає від кулі, його життя іще летить вперед” і додавав своє: „обов'язком того життя кликати далі в бій живих і ненароджених”.

На вулиці раптом спинився кінь. На ньому сидів вершник. Середнього росту, в червоному кошушку, на спині лежав автомат, а з боку висіли кабура з пістолем і велика пляшечка з мапою.

— Хто це такий? —

— А хіба ви не знаєте? — озвався хлопчик років дев'яти. — Це ж бо командир Яструб. — останні слова він вимовив з якоюсь особливою втіхою і любов'ю.

І від тоді я познайомився і зав'язав товариство з цим командиром, про якого мені довелося нераз слухати в селах багато легенд.

— Чи ти, брате, не зі Сходу? — спитав він тоді. Я відповів: „Так”.

— Що ж, брате, значить Соборну будуємо. Тут нас зі Сходу є немало.

Кінь тупцював, гриз вудила, випинав груди — хотів мчати далі. Яструб ніжно поплескав його по плечу і лагідно всміхнувся:

— Це моя муза. Коли я на неї сяду, то мені здається, що я вже пролетів половину країни.

Із лісу подув запашний вітер. Вулицею ішли повстанці. Всі запылені дорожньою куравою. Ішли енергійно, весело. В счах цвів вогонь свіжого бою. Від них пахли галицькі верховини гір і волинські дуби, херсонські степи і чернігівські очерети. І ті пахощі едналися в одне, вони дихали єдиним і завзятим духом: визволити Україну.

За синіми перелісками згасало останнє проміння вечірнього сонця. З лісу тихо повзли в село сірі сутінки, скупчувалися попід тинами і розходились по вулицях і дворах. Відділ розташувався на відпочинок. Дівчата і жінки щедро подавали повстанцям вечерю.

— Друже командир, чого ж не сідаєте? — просили до заставленого стола Яструба.

— А яка вечеря приготована для моїх хлопців? — озвався Яструб.

— Така сама.

— Добре. Тоді братове будемо вечеряти.

Коли всі посідали за стіл, господиня тим часом лаштувала ліжко. А по вечері звернулась до Яструба:

— Пане командире, ви отут будете спати.

Яструб кинув зором до місцевих повстанців.

— А де мої хлопці будуть спати?

— Різно, по стодолах і підрах.

— І командир мусить там спати, — кинув на те Яструб.

Такий наш Яструб. Він жив своїми бійцями. Він був їх душа і батько, товариш і командир.

Знають всі галицькі села і хутори, гори і ліси, знають де проходили славні „Сіроманці”, де боронили вони жінок, дітей і стариків від багнетів німецьких гунів і большевицьких орд. Славний етап путі починається від синіх вод Черемоша. Там „заграла українська кров”. Там почали свій шлях боротьби за Українську Державу вояки нашого Яструба. Вся Україна слухала пісню:

„Там горами мандрують „Сіроманці”,
На плечах кріс, граната у руках.
Батьківщини це вірнії повстанці,
Виконують Провідників наказ.”

Нераз ішли вони на бій з німецькими гунами, не одно село оборонили від вогню і смерти з рук червоних напасників, не в одному містечку громили „Сіроманці” московських фашистів і визволяли з катівень своїх братів і сестер. „Сіроманці” не знали, що значить — терпіти поразку. Вони завжди виходили переможцями в найтяжчих ситуаціях. І в цьому заслуга командира Яструба...

В дуже тяжке становище потрапили „Сіроманці” біля Нового Яричева. Довкола ворог скупчував великі сили. Підходили танки і гармати, силкуючись здушити маленьку горстку українських повстанців. Сонце ніби злякалось і сховалося за темні хмари. Дув різкий вітер і накрапав дощ. Надходив вечір. Вийти з кільця не було кудюю. Що робити? Як вийти зі страшного лиха? Вояцтво напружено дивилося на Яструба. Дивилося так, немов там, в нього був рятунок від смерти. Яструб мовчав. Довго мовчав, потім заклав руки в кишені і відповів легкою усмішкою.

— Друже командир, — не витримав якийсь стрілець, — що? Будемо вмірати?

У Яструба зажеврїли очі і відбивали в глибині щось заховане і таємниче. Він після короткої павзи звернувся до вояцтва:

— Вмерти легко. Але жити тяжче. Ось тут то заковика... Ми мусимо жити. Жити на зло ворогам і на добро Україні...

Потому він скликав командирів і дав наказ сховати всі покищо непотрібні речі і приготувитись до вимаршу. У нього вже був вирішений точний плян. Як тільки впали сутінки, відділ тихцем подався за командиром. Нишком і обережно підкрався до річки Полтви. Дув пронизливий вітер. Полтва дихала їдким холодом. Стрільці пішли у воду й річкуо пробиралися з ворожого кільця. Путь була важка. Глибина води часом доходила до шиї, а нерідко можна було сховатися і з головою. Попереду йшов командир Яструб. Вода була пронизливо холодна.

Аж на ранок вивів командир своє вояцтво з кільця смерти. Але становище знову погіршало. Недалеко ворожі війська. Тоді Яструб серед білого дня виводить відділ на головне львівсько-золочівське шосе і прямує кілька кілометрів, потім звертає в ліс. Навколо тихо. Весело пишається ліс зеленими шатами, крізь віти дерев продирається проміння сонця і цілує лица повстанців.

Після відпочинку відділ вирушає далі в рейд і розташується в Угнівському лісі.

Був день 30 вересня 1944 р. Яструб уже не сотенний, а курінний. До „Сіроманців” прилучаються ще два відділи на чолі з командиром Вороном і Чорним. Ліс загомонів. Зажив веселим повстанським життям. Лунав сміх...

Була 10-та година дня. Розвідка донесла, що довкола підходять великі сили ворога. Сонце погасло. Над лісом купчились чорні хмари. Повстанці займали бойові позиції. На лівому крилі озвалися автомати і заклекотів кулемет.

— Починається війна, — якомсь спокійно і ніби байдуже сказав Яструб і всміхнувся.

— Що ж будемо воювати, — і потер руками, — ох і сверблять у мене долоні. Хочу воювати. Я тим шміракам ніколи не забуду Полтви.

Яструб проворною ходою пробирається до передових позицій. Промов він великих ніколи не виголошував. Перед боєм він завжди говорив:

— Хлопці, триматись, метко стріляти.

І вояцтво розуміло командира, значить перемогти.

Над лісом просичала міна і тріснула недалеко табору. За нею друга, третя... Ліс стрепенувся, заклекотів, загув божевільним тріском і стріляниною. Сполохане птацтво закружляло в горі. Ворог ішов в рішучий наступ. Повстанці ставили твердий опір. Кільканадцять разів червоні кидалися в атаку і під сильним ударом відлітали назад; залишаючи десятки трупів. Десять серед дня ворог дав нове підкріплення. Ліве крило повстанців було загрожене. В цей час з'являється там Яструб. Бійці рвонулися вперед, грудьми своїми захищаючи командира, і ворог був відбитий. В середину лісу вривається танк. Яструб бере „фауст-патрону". Земля здригнулась, дерева захитались... Продіравлений танк закам'янів на місці. В цей час підбігає до командира зв'язковий:

— Гранатометчики поранені!

Яструб сам стає біля гранатомета. Його гранати цільно б'ють по ворожих загрозливих точках...

Бій не вгавав весь день. Командир Яструб завжди з'являвся у небезпечних і загрозливих місцях. Двадцять два рази ішов ворог у наступ і двадцять два рази зазнавав поразки. До пізньої ночі клекотів завзятий бій. Нарешті стрілянина вгамувалась. Скривавлений ворог підбирав трупи. Понад триста сімдесят убитих і багато ранених мав ворог. Повстанці втратили лише дев'ятнадцять забитих і кілька ранених.

Розлючений невдачею ворог стягав нові сили й оточував ліс. Але завдяки гнучкій тактиці командира Яструба повстанці, прикриваючись темною ніччю, вийшли з Угнівського лісу, забравши зі собою забитих і ранених друзів.

На ранок відділ розташувався в лісі біля села П'ятин. Над вечір знову ворог стягнув сили. Командир Яструб посміхнувся.

— Треба якусь штуку викусити.

І „викусив". Він вночі тихенько повів повстанців з лісу в дальший рейд. Вранці ворог почав кільцевий наступ на те місце, де були „Сіроманці". Зчинилась стрілянина. Кілька годин большевики билися між собою, нарешті очунались і бралися за голову, дивлячись на наслідки свого безглузлого бою, в якому чимало втратили своїх бійців. А тим часом „Сіроманці" були вже далеко.

І бігли дні за днями...

Яструб жив і палав романтикою партизанської боротьби. Це був вірний син України, нащадок наших славних предків, що виростили з надр українського чорнозему, безумно лю-

били цей чорнозем і за нього вмирили в нерівних боях. Яструб — це Максим Кривоніс, Гонта і Залізник, Тарас Трясило і Палій. Яструб не міг байдуже дивитися на ворогів, що топтали й нівечили наш рідний край, знущалися над нашими дітьми і матерями, дівчатами й жінками. Він мусів воювати. Не раз сам говорив:

— Мій обов'язок не сидіти з затишній хаті чи ховатися під кущем, а воювати.

Закінчувався сорок четвертий рік. Московські орди шаліли...

То тут, то там здійсмалися червоні заграви і в небо били чорні стовпи диму... чути брязкіт зброї і брудну лайку чужинців, хрипкий крик жінок і плач дітей... із станцій відходять довгі ешелони, напаквані нашими людьми... Що це? Пекло на землі?

Яструб не знаходив собі місця.

— Мушу воювати! — говорив він. І в нього назрів плян — розгромити ще одно кубло червоних тиранів у м. Стрілиська Нові. І як упала ніч, „Сіроманці” вирушили з лісу.

З поля летів різкий вітер. „Сіроманці” йшли тихо й обережно. З темних сутінків почали зарисовуватися силуети будівель. Біля Стрілиськ спинилися. Скрізь перетяли телефонічне сполучення, крім того, що йшло зі Стрілиськ до Ходорова. В цьому Яструб мав свої розрахунки: зі Стрілиськ будуть просити помочі з Ходорова, яку буде можна розбити в дорозі. В цей напрям вислав на засідку одну чоту, а з рештою стрільців пішов на штурм у місто.

За кілька хвилин тр'снула тиша. Містечко заклекотіло шаленими звуками бою. Командир Яструб мов буревій мчав вперед. Стрільці силкувалися своїми грудьми заслонити командира від ворожих куль. Та він раптом став, похитнувся та повалився на землю...

До нього кинулися два стрільці.

— Друже командир, що з вами?

Яструб ворухнувся. Його очі запалали вогнем бою і враз погасли.

— Друже командир...

Але він уже не озвався. Лежав на грудях. Одна рука спиралася на землю, а друга була простягнута вперед і здавалося показувала й кликала:

— Вперед! На бій!

І на той клич командира, як ще ніколи, бурхливим потоком рванулися „Сіроманці” вперед. Гронове „слава” пере-

плелоя з гуркотом невгамованого і жорстокого бою — помсти. Ніяка сила не могла стримати завзятих повстанців...

Чад

Примітка. Командир Яструб згинув героїською смертю в місяці травні 1945 р. Після смерти був відзначений як перший старшина У ІА, найвищим відзначенням хоробрости — Золотим Хрестом Бойової Заслуги І. кляси. (Редакція передруку).

З українських повстанських пісень

МАРШ „СІРОМАНЦІВ”

Із гір Карпат лунає пісня Волі,
Із гір Карпат несеться Волі зов...
Там синьо-жовті лопотять прапори —
Там вже заграла українська кров.

Там борами мандрують „Сіроманці”,
На плечах кріс, граната у руках...
Батьківщини це вірнії повстанці
Виконують Провідника наказ.

Бандера шлях до Волі нам покаже...
З Його наказу йдемо на пробій.
І розіб'єм — розгромим кодро враже,
Запалимо визвольний буревій...

Гей, рідний брате Заходу і Сходу,
До нас еднайсь в ударний моноліт!
Ми Україні вибором Свободу,
Загарбницький повалимо ми світ!

Тобі на славу, Україно-Мати,
Ми знищим ката, Волю принесем!
І заgrimлять повстанські скрізь гармати
На поздоров з Твоім Воскресним Днем...

ДО ПОЛОЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Так звана УССР не є державою українського народу. Україна сьогодні являє собою безсоромно експлуатовану колонію Москви. Т. зв. уряд УССР — це висланники Сталіна, що мають здійснювати його загарбницькі пляни на Україні. Україну обсадили апаратом своїх урядовців-агентів в переважаючій більшості російської національності. За приклад хай послужить Радехівський район, Львівської області. Тут на 118 урядовців є 79 руских, 2-х жидів і кількох поляків — при чому керівні пости займають москалі. (Голова райвиконкому — Касіян, секретар РВК — Канівець, начальник нкгб — Потапов, начальник нквд — Порфіров). Подібний стан маємо на цілій Україні.

Ця згряя, за сталінськими вказівками, винищує і експлуатує український народ з метою розбудови великої російської імперії. Зі знищеної і пограбованої німецькою окупацією України, безсоромно стягають рештки залишеного майна. Накладають непомірно великі поставки, граб-позики, лотерії, проголошують четверту сталінську п'ятирічку, яка має на меті посилити експлуатацію підземних і наземних багатств України. Ті багатства, видобуті руками українського народу, не йдуть на відбудову українських міст і сіл, вони призначені на розбудову московської метрополії і підготовку нової війни.

Про грабунок українського населення свідчить факт, що протягом одного року з дванадцяти районів (Лопатин, Радехів, Сокаль, Мости Великі, Рава Руська, Немирів, Магерів, Жовква, Куликів, Кам'янка Буська, Яричів, Ново-Милятин), Львівської області стягнуто: 83 655 цт зерна, 153 413 цт картоплі, 44 500 цт паші, 18 469 цт м'яса: вивезли 126 510 кубометрів лісоматеріалу. Крім цього зграбували 40 церков та ограбили й здемолювали 2 650 господарств.

Московські окупанти в озвірілій ненависті до всього, що українське, нищать надбання нашої культури й наші національні традиції. В вище поданих районах знищили протягом одного року 136 культурно-освітніх бібліотек з найціннішими творами української й світової літератури.

Фальшують та обкрадають нашу історію та літературу, з метою виказати історичну схильність підпорядкувати себе Москві. В жахливий спосіб нищать твори й праці літераторів чи науковців, які в своєму змісті заключають щонебудь українського. Авторів усувається від праці. В поспішному темпі русифікується все життя. Українську мову спихається на задній плян, висува-

ється і вивищується мову російську, як мову Леніна, мову „першого народу”, тому „культурнішу”.

У школах ведуть також русифікаційну політику, включно до того, що в старших класах десятирічки призначається більше годин навчання російської мови, чим української, а вищі школи майже цілковито набрали російського характеру.

Наступ москалів спрямований на викривлення, відтак знищення української духовості, посилюється фізичним знищенням свідомих елементів. Масово арештують, вбивають, вивозять на Сибір, ловлять на каторжні роботи і т. д. Так, напр., в згаданих районах Львівської області, протягом одного року арештували 3 472 українців, вивезли 2 123 людей (в цьому числі 601 нелітніх), замордували 1 630 чоловіків, 120 старців, 99 жінок та 63 малих дітей. Вивезли на каторжні роботи до Донбасу 649 робітників, зловлених на облавах.

Важко змалювати все горе й нещастя, що приносить Москва Україні. Вище наведене дає лише фрагмент картини тяжкого життя українців в т. зв. УССР.

Одначе психологічний і фізичний терор не покорив українського народу. Український народ на всіх своїх землях розгорнув законну боротьбу за визволення з-під гнету червоно-фашистських імперіалістів Москви.

Його визвольною боротьбою кермує Українська Головна Визвольна Рада, в склад якої ввійшли передові одиниці з українських політичних середовищ, що визнали за єдино правильний революційно-визвольний шлях боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу. Вона розгортає широку дипломатичну діяльність за кордоном, капіталізуючи кожну проляту каплю крові на Рідних Землях. Однак не узалежнює нашої боротьби від зовнішніх чинників, а спирається виключно на силі власного народу, його величній ідеї та прогресивній програмі. Надхненником та організатором цієї боротьби є ОУН та військові відділи УПА. Вони зі зброєю в руках стали на захист свого народу перед московськими грабінниками-нищителями. Знані в цілій Україні й світі славні бої українських повстанців, в яких вочи громлять ворога й карають за кривди свого народу. Українське населення всеціло піддержує своїх оборонців та включається до активної боротьби.

Для ліквідації визвольного руху зимою 1945-46 р. більшовики напружили всі свої сили та здібності. Розмістивши поліційно-військові відділи по всіх населених пунктах України і використовуючи всю свою майстерність і здобуту проактику в підкупстві, провокаторстві, терорі..., були певні, що їм вдасться знищи-

ти визвольний рух українського народу і його підпільно-революційну ОУН та військові відділи УПА. Одночасно своїм терором старалися застрашити український народ і змусити його взяти „активну” й „добровільну” участь в т. зв. виборах до Верховної Ради СРСР.

Одначе ворог грубо помилився. Український народ, помимо жорстокого терору, своєю поставою заманіфестував свою ворожість до СРСР і добровільно до виборів не пішов. Також намагання большевиків провести т. зв. „добровільне” переселення українців з-за лінії Керзона до УССР стрінулося з виразним і активним спротивом мирного українського населення і військово-революційних кадрів. Український народ, його революціонери та військові відділи виказали високу морально-ідейну стійкість та майстерність підпільної боротьби. Помимо нечуваного терору та найнесприятливіших зимових умовин, народ збірив своїх революціонерів і повстанців, не дав себе стероризувати й не вирікся визвольної боротьби. А Друзі, що впали смертю хоробрих, ще більше спопуляризували наші ідеї і сконцентрували довкола них народ. Наша жертвенна боротьба порушила сумління всіх чесних людей на світі. Ми здобули беззастережне признание і подив.

В ідейно-пропагандивній площині большевики розгорнули кампанію проти визвольного руху, щоби його знеславити й скомпромітувати в очах широких народніх мас. Однак перечистилися в своїх розрахунках большевики. Ідея Самостійної Соборної України, оптачена кров'ю мільйонів жертв, є сьогодні найбільшою вартістю українського народу. Є це його кровна справа, за яку він боровся, бореться і буде боротися до успішного завершення.

Вісті з українських земель

Большевики винищують український народ

Ще не затерлися в народній пам'яті криваві роки гестапівського терору, ще свіжі рани болісно ятріють, а вже нові душогуби доповнюють книгу жертв і страждань України. Злочинність большевицької кліки переходить всі межі людської уяви. На горах трупів, на крові і сльозах мільйонів, будують вони своє мерзенне життя. Супроти мирного населення стосують жахливий терор, примінюючи всі можливі методи фізичного, морального та матеріального винищення.

Вбивають в нічному неповинних людей:

Дня 31.1. 1946 р. в с. Гаї Дітковоцькі замордували большевики демобілізованого з червоної армії Романюка Володимира, який вчором вертався зі села додому. Другого дня ціле село влаштувало замордованому демонстративний похорон. За це арештували сталінці три жінки й двох чоловіків. Отак трактують большевики червоноармійців, що кривалилися за їхні інтереси на далеких фронтах.

Дня 16.3. 46 р. в м. Комарно замордували большевики в жахливий спосіб Ольхового Осипа, літ 60 і його дружину, літ 55. Обоє старців покололи багнетами.

Дня 31.1. 46 р. в с. Оплицько, р-н Лопатин, банда большевиків напала нічю на родину Токарських і Паньчуків, ограбили їх з усього майна й вимордували всіх членів родини. З родини Токарських замордували: господаря, літ 58, жінку, літ 52 і дві дочки. З родини Паньчуків: господаря,

літ 45, його дружину, літ 42 і двоє дітей від 4 — 8 літ.

Дня 12.4. 46 р. в с. Чижики, р-н Винники, напали большевики на хату Гнатишина Миколи. Господаря вбили, дочку ранили та зграбували всі речі в хаті.

Дня 12.5. 46 р. в с. Блищеводи, р-н Куликів, нквд арештувало дві дівчині: Мацівку Параскевію і одну колишню санітарку. Обоє їх так сильно побили, що дівчата підчас тортур повмирали.

Дня 16.5. 46 р. в с. Сілець Беньків, р-н Кам'янка-Буська, наскочили війська нквд з Руди Сілецької на хату Гурала та вбили його дружину, а самого господаря тяжко ранили. При тому ограбили його майно.

Дня 21.6. 46 р. на присілку Чикас с. Топорів, р-н Радехів, вбили большевики одного господаря, а другого тяжко ранили якраз в тому часі, як вони купалися в ріці. Обидва господарі недавно демобілізовані з черв. армії.

Дня 8.7. 46 р. трьох большевиків бруховецького гарнізону вломилися вночі до хати Кусяк Сте-

пані в с. Рясна Руська, р-н Бруховичі і почали грабувати одяг, взуття і гроші. На крик селянки збіглися сусіди. Напасники револьверовим пострілом вбили селянку, забрали все пограбоване майно й подалися в напрямі Брухович.

Палять села:

Дня 16.4. 46 р. в с. Тетевчичі, р-н Радехів, в наслідок большевицької стрілянини згоріло 16 господарств.

В квітні і травні 1946 р. випалили большевики в лісах Лопатин-Грицеволя, р-н Лопатин, понад 3600 моргів ліса, а між Топоровом і Трійцею 8 000 моргів ліса. При цьому ворог підпалював також і підлісні хати, присілки, а подекуди й села. Так спалено села й присілки: Воля Радванецька, Кути б. Трійці, Лісові б. Топорова, Добрилівка б. Щурович і ін.

Дня 20.5. 46 р. в с. Добротвір, р-н Кам'янка-Буська, двох стрільців СКВ вбили двох істребітелів-активістів. Большевики спалили в тому селі 14 господарств.

Грабують:

Цілорічну обов'язкову здачу молока наказали большевики селянам здати до кінця червня. В с. Пітричі в селянина Бойка за нездачу молока забрали корову та наложили 5 тисяч карб. штрафу. На цю суму забрали всі хатні речі та одяг.

Дня 24.5. 46 р. в с. Руда Сілецька, р-н Кам'янка-Буська, енкаведисти зграбували в Королеви-

ча Михайла й Пенькаса Павла одяг, взуття і харчові продукти.

Дня 6.6. 46 р. в с. Кадлубиська у громадянина Кирила Петра здемолювали большевики хатню обстановку та частину господарки за те, що господиня не дозволила їм рвати черешень. В хаті вимішали муку й інші харчові продукти з нафтою, соломою й пір'ям, зірвали підлогу, побили вікна, повалили піч.

Дня 8.6. 46 р. в с. Сілець Беньків, р-н Кам'янка-Буська, напало ніччю трьох большевиків на хату Браташа Онуфрія і зграбували в нього одяг, взуття і харчові продукти.

Дня 14.6. 46 р. на присілку с. Топорів р-н Радехів, 60 большевиків робили ревізії по господарствах. В Заліска Антона порубали підлогу, зграбували дві діжки меду, три кг. мила і солонину. В подібний спосіб пограбили інших господарів у тому селі.

Дня 29.6. 46 р. в с. Борщовичі (Кам'яниччина) 18 большевиків вломлюся до мешкання Мазепи Осипа й пограбили весь одяг, чоботи й харчові продукти. На це надійшла з поля дружина господаря Анна, літ 38; грабіжник вдарив її сокирою в голову, від чого непритомна жінка повалилася на землю. Большевики з пограбованими речами втекли.

Дня 14.8. 46 р. в с. Родатичі, р-н Городок, большевики пограбували Періжка Івана, при чому тяжко його поранили.

Дня 15.8. 46 р. в с. Добротвір, р-н Кам'янка-Буська, большеви-

ки насильно забрали в господаря Стадника Григорія 3 цт пшениці. Коли згаданий господар почав просити, щоб йому збіжжя не брали, — його важко побили, а пшеницю все ж таки забрали.

Ловлять на каторжні роботи:

Слідами гестапівських людоловів, вганяють і советські облавники за невільникми до Донбасу чи на інші каторжні роботи. Дня 30.3. 46 р. до с. Поздимира, р-н Радеків, приїхало два авта большевиків в числі 50 осіб. Вони списали 30 молодих людей на роботу до Донбасу. Відтак нічю окружили село, перевели облаву, у висліді якої зловили 13 молодих чоловіків. Їх відставили до Львова.

Дня 29.6. 46 р. в сс. Бужок, Білий Камінь (Золочівщина) ловили большевики людей на роботу до вуглевої шахти Козаки. Їх відставили до району.

Вбивають священників, граблять церкви:

Дня 12. квітня 1945 р. обскочили большевики в числі ок. 600 чоловік з трьома танками Святоюрську гору у Львові, вдерлися до середини забудовань та почали переводити основний трус. В часі ревізії в храмі св. Юра поводилися як в коршмі: лаялись, курили папіроски... Коли о. Горчинський звернув їм увагу, що це дім Божий і треба скинути шапки, вони зареготались і залишилися дальше в шапках. Опісля розбили напасники пивницю під вітва-

рем, де спочивали тлінні останки Митроподита Шептицького й еп. Левицького й зробили з неї кльозет.

Большевики пограбили прицьому церковне вино, свічки, деякі золоті предмети, забрали все з друкарні й митрополичої палати. В церкві по п'яному вистрілювали.

Хоч не знайшли жадних обивувачуючих матеріалів, по трусі арештували митр. Йосифа Сліпого, еп. Будку та інших.

Дня 15.2. 46 р. в с. Желдець, р-н Куликів, заборонили большевики священникові відправляти Службу Божу.

Дня 23.5. 46 р. в с. Добрянн р-н Щирець, група большевицьких бандитів з с. Дорнфельд напала на дім о. Леоніда Щирби. Виваживши двері, родину священника загнали до пивниці, а його самого застрілили. О. Щирба не хотів перейти на православ'я.

Дня 3.6. 46 р. о 22-ій год. приїхало автом до с. Запитів, р-н Новий Яричів, 7-ох большевиків зі сторони Львова. Зайшли до о. Куницького Осипа, літ 43, під претекстом перевірки документів. Матір священника, служницю і ще одну жінку вкинули до пивниці, а священника почали в нелюдський спосіб катувати. Порізали його ножами, а відтак двома пострілами в голову смертельно його поранили. Конаючого священника залишили і зграбувавши дім, відїхали в напрямі Львова.

Дня 4.4. 46 р. в с. Нове Село, р-н Вібрка, большевики ограбили

церкву. Забрали монстранцію, чаші та багато інших речей.

Дня 24.5. 46 р. в с. Кагуїв, р-н Щирець, большевики обікрали церкву. Другого дня вкрадені церковні речі продавали й міняли за горілку в с. Дмитре. Місцеві люди в більшості ті речі відкупили й звернули до церкви.

Дня 21.6. 46 р. в с. Добротвір, р-н Кам'янка-Буська, кількох енкаведистів з місцевого гарнізону вломилися до церкви і ограбили всі дорогоцінні речі.

Дня 23.8. 46 р. в с. Ставчани, р-н Пустомити, большевики ограбили церкву й забрали всі дорогоцінні речі.

Безчестять могили:

Дня 9.4. 46 р. на присілку Чучмани б. Топорова, р-н Лопатин, большевики розкопали могилу д. Орлика й викинули його кості з могили.

Дня 28.4. 46 р. до с. Тишиця, р-н Кам'янка-Буська, приїхали енкаведисти зі с. Добротвір і під час виходу людей з церкви знищили хрест на могилі.

Дня 8.6. 46 р. до с. Станин, р-н Радехів, приїхало 8 енкаведистів і зрізали хрест на могилі Героїв.

Дня 10.6. 46 р. в с. Шарпанці р-н Сокаль, під час Зелених Свят большевики кидали гранати на могили українських повстанців.

Дня 14.6. 46 р. в с. Чернів, р-н Букачівці, большевики розкопали в селі „Могила Слави“, а на цвинтарі — Стрілецьку Могили.

Катують дітей:

Дня 9.1. 46 р. в с. Немяч заквартирували большевики й почали перевозити, як звичайно, труси й арешти. Між іншим, арештували хлопця Дубину Гриця, ур. 1931 р. і допитували про брата підпільника. Коли хлопець не хотів говорити, почали його катувати. Шомполом впихали шматки в горло, щоб не кричав, підвішували за карк на шнурку, а коли хлопець тратив свідомість, відливали його водою. Після таких туртур хлопець не міг підвестися з місця через кілька тижнів.

В с. Белзець (Золочівщина) зловили сталінці учня 9 класу, Лозового і на допитах поломали йому руки і ребра, а не довідавшись нічого, замордували. Тіло кинули в жито.

Дня 27.4. 46 р. в с. Подусільна, р-н Поморяни, вбили большевики двох дітей, що бавилися на дорозі. Одна дитина мала півтора року, а друга — 12 літ.

Насилують дівчат:

В травні 1946 р. в с. Босурів, р-н Нові Стрілиська, заарештували енкаведисти одну дівчину, забрали її до села Юшківці й там через цілу ніч в нелюдський спосіб її насилували.

Дня 22.5. 46 р. в с. Держів, р-н Миколаїв, зловили українські повстанці розвідчика НКВД по національності поляка, який подав себе за Краковського Миколу. Тип цей був венерично хворий (остання стадія хвороби). Цю тварюку держали енкаведисти я-

кийсь час по тюрмах в Рудках, Комарні, Мединичах, Пустомитах, Щирці й Миколасві. По згаданих тюрмах приводили йому по кілька арештованих дівчат, яких він під загрозою револьвера або прив'язаних, під сміх і радість п'яних енакведистів, насилував і заражував.

Дня 21.6. 46 р. до с. Рожанка, р-н Кам'янка-Буська, прибув один енкаведист з погранзастави зі с. Константинівка до хати К. П. (переселенка з-за Сяну) і, заставши її саму в хаті — знасилував. При тому загрозив їй карою смерті, якщо вона про це комунебудь розкаже.

Дня 26.6. 46 р. в с. Соколя, р-н Кам'янка-Буська, погранвійська робили на краю ліса заставу. Один пограничник побачив на полі працюючу жінку — прийшов до неї і знасилував її.

Дня 3.7. 46 р. в с. Чаниж (Сокальщина) місцевий гарнізон арештував 7 дівчат. Згаданих дівчат намагалися примусити бійкою та погрозами виявити місця перебування повстанців. Після дводенного переслухування всіх їх звільнили. Майже всі дівчата були знасилувані, що ствердив лікар в Буську.

Провокують:

Дня 10.5. 46 р. на присілку Батіївка с. Колоденце, р-н Куликів,

большевицька провокативна боївка в числі 15 бандитів, побила дівчину Лісач Анну, вдаючи при цьому українських повстанців.

Дня 30.5. 46 р. до с. Оборотів, р-н Радохів зайшло 14 провокаторів з РВ і, вдаючи українських повстанців, вибивали в хатах вікна, виважували двері і грабили харчі.

Дня 6.6. 46 до с. Спасів, р-н Сокаль, зайшло 15 провокаторів з РВ і, вдаючи українських повстанців, ніччю ограбили кількох господарів.

Нехтують українську мову, поступають як нові „юберменші“:

Дня 9.7. 46 р. до фінвідділу Червоноармійського р-ну м. Львова покликано одну учительку. Коли вона сказала по-українськи, що мешкає в Червоноармійському районі, урядовець-москаль зажадав, щоб вона говорила по-московськи, бо він не розуміє, що таке „червоноармійський“. Тому, що учителька відповіла, що не буде говорити по-московськи, бо вона є в українському Львові, урядовець-москаль розкричався і не полагодив її справи.

Того ж дня відбулося засідання райсуду у Львові. Судили шофера-москаля за те, що переїхав одну жінку-східнячку так, що поломив їй ноги. На питання прокурора, чому не трубив, — відповів, що він думав, що ця жінка місцева.

Повищі приклади сталінського бандитизму це лише незначна частина зі звітів, які приходять кожного дня з сіл і міст українських земель. Для ілюстрації подамо ще, що в одному тільки Краснянському районі за 1945 р. большевики вивезли в Росію на каторжні роботи 170 осіб (105 чолові-

ків і 65 жінок), арештували 702 особи (481 чоловіків і 221 жінок), спалили 70 господарств. В Глинянському районі спалили 73 господарства, вимінували одну хату, застрілили одного 70-літнього старця, спалили живцем трьох чоловіків і одну жінку, ограбили цілковито 34 господарств і арештували 196 осіб...

ФРАГМЕНТИ З Т. ЗВ. ВИБОРІВ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ СССР

Село Селиська — р-н Яворів.

Дня 9.12. 1946 р. по заарештуванні кількох членів виборчої комісії більшовики хотіли заарештувати члена виборчої комісії Волощак Анну. Вона не далася арештувати і в цьому поденервуванні зімліла. Більшовики відібрали з її рук дитину, відлили водою і сильно її побили. Сусідові Гриник Василеві наказали занести її на плечах до виборчого льокалю. Цього самого вечора сильно побили другого члена виборчої комісії Петрика Семена. Били його прикладами крісів і топтали ногами, а один енкаведист виліз на нього з колінами й бив револьвером в груди. Обезпритомнілого залишили й пішли даліше. Учителька зі СУЗ Валецька Віра також відмовилася від праці в виборчій комісії, за що її арештували й під штиком пригнали до виборчого льокалю та змусили там сидіти. Рівнож арештували господаря Петрика Йосифа за те, що сказав „я на жидів не буду голосувати“. В сам день виборів бійці з гарнізону ходили по хатах, ловили й гонили людей до виборів, при цьому їх сильно били. Велику частину з них держали в пивниці на при-

ходстві. Побили Гаранджу Івана, Малець Йосифа й багато інших. Вкінці самі більшовики повкидали виборчі бюлетені до урн. На 685 виборців проголосувало тільки 6 осіб.

Село Будьків — р-н Бібрка.

Гарнізонники силою гонили людей до виборів. Селянин Лось Михайло спитав, чи то обов'язково голосувати. Більшовик відповів: „Ні, а мусово“ і почав його бити. Опісля завезли його в район, там здерли з нього чоботи, футро й убрання і голого пустили (8 км) додому.

Село Миколаїв — р-н Бібрка.

Більшовики побили до крові Лукавого Данила й на крісах занесли до виборчого льокалю.

Для стероризування населення перед самими виборами зі сіл р-ну Нові Стрілиська вивезли більшовики 42 родини й арештували 191 особу.

Село Кологури — р-н Нові Стрілиська.

Виборча комісія не хотіла голосувати. Більшовики били кожного члена виборчої комісії так сильно по руках, що аж текла кров. Помимо того вони не проголосували й більшовики самі повкидали бюлетені до урн.

Село Ятвяги — р-н Нові Стрілиська.

В день виборів большевики побили Лободинського Михайла, літ 50, Мікієвича Михайла, літ 49, і Солонинку Василя, літ 51, Оленського Миколу, літ 49, возили по селі разом з урною, а вночі лейтенант НКВД його застрілив. Щоб затерти слід, кинули його тіло в ріку.

Село Колоколин — р-н Букачівці.

В день виборів большевики ходили по хатах, били людей та гонили силою до урн. Приарештували селян: Фецин П., 46 р. (демобілізований з червоної армії), Куйбіда М., 56 р., Янкевич І., 46 р. Войтків І., 43 р., Якимів, 40 р. (демобілізований), Зобків Р. (секретар с-ди), Савків А. (голова с-ди). Їх всіх били, копали ногами в живіт, душили, грозили розстрілом і вивозом, але ті таки не голосували. Тоді большевики пішли з урною по селі й самі вкидали до неї бюлетені. З 780 голосуючих тільки дві особи проголосувало. Одначе після „обчислення”, голосів в урні було більше як 100%.

Село Помонята — р-н Букачівці.

День перед виборами ціле село внесло заяву, що голосувати не

будуть і в день виборів ніхто не голосував.

Село Чернів — р-н Букачівці.

В день виборів секретар райпарткому Маковей виганяв людей з хат голосувати. Коли ніхто не йшов голосувати, він наказав військовій зганяти людей силою. Бійці, зганяючи людей, побили їх до крові: Хомин А., Попіль К., Мигович Аг., Михалюк Теклю та інших. Лошут Осипові поломали кости. Люди кричали з розпуки й досади, а большевицька оркестра грала й приглушувала крики й зойки побитих.

Село Фрага — р-н Рогатин.

Гарнізонники силою гонили людей. Завадовський Григорій заявив: „Робіть мені, що хочете, а я на большевиків не голосую”. Його за те побили й вкинули до пивниці. Заарештували Дзеву І. і Рануся В., яких сильно скатували. Багато жінок кричало: „Ми не підемо голосувати, не масмо за що, ви нас стріляєте, грабуєте й катуєте”. Большевики стріляли на пострах, били прикладами людей і гнали до голосування.

Таких прикладів можна навести тисячі. В такий то спосіб большевики переводили свої „найдемократичніші” в світі вибори.

ФРАГМЕНТ З ВИСЕЛЮВАННЯ

українців з-за т. зв. лінії Керзона

„Сотні кілометрів похмурого осіннього неба вкрили на переломі 1945-46 р. довгою лентою заграви пожеж. Червоною кривою луною, ген від верхів Карпат по Буг, в'ються по хмарах, мов

грізні зловіщі змії, день-у-день, тиждень за тижнем, і вже ось цілі місяці, величезні вогні.

А на землі в той час горять села за селами, клекотять скоростріли, зарядки й папашки, рвуть воздух вибухи ґранат, гарматних і мінометних стрілен, стрясають землею могутні зриви динаміту, летять у повітря сотні мурованих будівель, яких не зачпив вогонь, сотні мостів і містків, — дерев'яних, бетонових, залізних і могутніх залізо-бетонових велетнів, розлітаються, мов піря, на всі боки сотні кілометрів залізничних рейок, — тисячі рук розкопують насипи й дороги, рубають ліси, гатять дороги, будують засіки, риють оборонні рови, підземні сховища-твердині. Час від часу приглушує усе могутній зрив таємничої, нерозгаданої повстанської ракетної торпеди, перед якою дрижить і німіє усе докруги та розпадаються в порох навіть найміцніші споруди.

...На небі безмежні червоні луни пожеж, а на землі вогонь і кров...

Там виганяють розбещені польсько-большевицькі вояки українських селян з їх рідних хат, — грабують, стріляють, б'ють, ломлять руки, ріжуть старців, жінок, маленьких, немовлят, — реве худоба, тікають, куди тільки можуть, рештки людей... Це лютий звір прийшов на нашу землю, напав на наші села і хати та мордує людей.

Там знову наші борці, наші стрільці-повстанці, ідуть у наступ проти ворога. Відбивають напади, громлять нещадно звірів-людоїдів, боронять життя народу й рідної святої батьківської землі та скроплюють її кров'ю ворога-напасника й своєї не жаліють..."

(„Інформатор” ч. I.)

„Виселення” єпископа Йосафата Коциловського з Перемишля

Дня 27. 6. 1946 р. о 10-ій год. частини ІХ дивізії ВП, підхоронжівки ВП та органів УВП окружили греко-католицьку капітулу, єпископську палату та приватне мешкання о. канцлера в м. Перемишлі. Військо і міліція обсадили й позамикали вулиці, при яких містилися ті будівлі. Нікого з прохожих не пускали, як причину подавали, що переводять „виселенчу акцію”.

Серед грюкоту й сороміцької лайки та побоїв палатної прислуги польсько-большевицькі бандити відшукали особу старенького сиволосого єпископа Йосафата Коциловського й казали йому негайно пакуватися, бо поїде до большевії. Єпископ відповів, що добровільно цього не зробить, не покине своєї єпархії, не маючи на це згоди й наказу апостольської столиці і заявив: „Що хочете зі мною робить, замучте мене, вбийте мене, вбийте на місці — всеодно я добровільно не поїду”.

Розлючені „поляки” — старшини совети в польських мундурах — самі почали „пакувати” речі єпископа, а в дійсноаті грабили все, що тільки можна було руками двигнути й винести. Забрали і дві єпископські мітри. Грабіж ця тривала до 14-тої год. Збитого старця-єпископа винесли бандити на вулицю разом з кріслом, якого він міцно держався, маніфестуючи в цей спосіб свій спротив. Його кинули до авта разом з кріслом. Під час того єпископ потовк собі голову й з грюкотом повалився на поміст авта. Так „добровільно виселено” Владикау й повезено автом в напрямі Медика — Львів.

В єпископській палаті грабили все, що попало їм під руки, й нищили. Пилю церковні вина, а свічки й інші речі возили до Куявського на вул. Ягайлонській, який ці речі перепродував.

В два-три дні після цього цивільні зграї поляків, помимо цього, що коло палати стояла варта, виносили килими, хідники, фотелі, дрова з пивниці і т. п.

В подібний спосіб поводитися бандити під час акції в капітулі. Розкидували речі священників, знищили велику й незвичайно цінну бібліотеку, архів, порабували дуже багато дорогоцінностей, ювілерських історичних виробів, літургічних предметів та музейну капітульну збірку.

З капітули вивезли єпископа помічника Лакоту, о. ректора Кузича, о. каноніка Решетила та його брата священника. Залишили тільки старенького о. пралата Пилипа, якого застали вмираючим.

Найбільш дико поводитись в о. канцлера Грицеляка. З нутра його мешкання досить далеко було чути розпучливий плач жінки, нелюдський крик катованого священника та розпучливий вереск дитини... Коли о. канцлера з родиною вивели на вулицю, він сам був блідий, скатований, ліва рука викручена з суглоба й прив'язана до грудей і сильно опухла, середній палець на цій же руці був теж викручений та zdeформований. Дружина його мала подрапану й покривавлену ліву руку, а на тілі було видно синці від побиття. Її ліва рука тому була поранена, що польські „демократи” стягали їй годинник з руки... Всіх їх відвезли на залізничий двірець в Перемишлі.

За хлібом

В останній час появились в західніх областях України цілі валки прошаків зі сходу. Їх можна побачити нужденних, обдертих на платформах поїздів, по містах, по селах. Ідуть старці і діти, жінки й чоловіки, навіть демобілізовані з ча, щоб рятувати

себе і своїх близьких від голодової смерти. Вперед, куди очі понесуть, за куском хліба! „Поки радвлда, поти добра нема” — іде їхніми слідами приповідка.

В Винниках один лейтенант ча розпізнав поміж прошаками свою дружину. З досади й обурення кинув об землю зброю й почав голосно нарікати на советський режим. Скоро з'явилися енкаведисти і забрали його разом з дружиною з вулиці.

До жebraчих торб довела грабіжницька політика Москви населення урожайних українських земель. Руїна, яку принесла німецька окупація, утруднювала хліборобам працю. Бували слухай, що жінки-колгоспниці запрягали себе до плуга, щоб тільки обробити землю. Це кривавим потом вирощене зерно видерли від трудящих партійні паразити. Воно призначене на білий хліб, роздаваний на партійні квитки, його висилають за кордон, щоби в цей спосіб мостити шлях імперіялістичній політиці Москви. Так вислали 500.000 тонн збіжжя перед виборами до Франції, дають „допомогу” Румунії, приділяють збіжжя на засів Польщі.

Україні грозить голод. Українське населення стоїть перед новими 1932-33 рр., в яких на Україні загинуло з голоду понад 8 мільйонів чоловік. Сталін і його правляча кліка, не маючи змоги знищити національно-визвольний рух на українських землях, стараються це зробити тепер при допомозі штучно викликаного голоду. Одинокий вихід з того положення це збройна боротьба з московсько-большевицькими імперіялістами та їх агентами, з правлячою клікою сталінських вельмож. Тільки в Українській Самостійній Державі український селянин вільно буде розпоряджатися продуктами своєї праці, ні він сам, ні його діти не будуть пухнути з голоду. Боротьба за державу — це боротьба за життя.

Українські повстанці б'ють ворога

Гострим мечем тнуть українські повстанці нахабну руку окупанта, що посягає по наше життя і майно. Зброя в їхніх руках є запорукою успіхів нашої визвольної боротьби, карає здеправованих, озвірілих сталінців за кривди народу й хоронить його перед нахабністю ворога.

Дня 22. 12. 1945 р. підв. к-ра Б. вимінував в райцентрі Яворів чотири мости, а саме: на Курявці, Святого Івана й два на шосі Яворів—Наконечне. Зрізано 75 теле-

фонічних стовпів на лінії Яворів—Львів і 15 електропроводних стовпів. Зрізано також на лінії Яворів—Немирів 15 стовпів, на лінії Яворів—Судова Вишня — 20 стов-

пів, на лінії Яворів—Краковець — 15 стовпів і 7 стовпів залізнодорожних.

Дня 25. 12. 45 р. в с. Завадові, р-н Яворів, українські повстанці вимінували центральний будинок, де була станиця істребітелів, клуб, молочарня, сільрада й кооператива. Зі станиці забрано 18 крісів, 2 ПППШ і одну зарядку. Під час акції вбито 3-ох істребітелів, а 2-ох ранено. По нашій стороні втрат не було.

Дня 12. I. 1946 р. дві чоти УПА під командою Б. і чот. Ш. вдарили на станицю стрибків в Княждворі Горішньому, р-н Печеніжин. Після півгодинного бою повстанці здобули станицю, де було 34 стрибків. Здобуто 10 нім. крісів, 8 мадлярських, 4 большевицькі, один кулемет Дихтярева, 10 грачат, 2000 шт. амуніції і одяг. Власних втрат не було.

Дня 24. I. 46 р. дві чоти УПА під командою к-ра Х. заатакували відділ польського бачдиського війська, в силі одної бойової сотні, яке грабувало й мордувало українське населення в с. Завадка Морохівська (за т. зв. лінією Керзона). Повстанці, не згажаючи на трикратну перевагу ворога, під обстрілом ворожих мінометів пішли в наступ. Вив'язався запеклий бій, що тривав три години. Вкінці ворог під напором повстанців почав в паніці втікати й кидати зброю. Наші здобули: 2 міномети, зброю, амуніцію та інші трофеї. В бою згинув геройською смертю ройовий Швець і кушовий господар-

ський д. Д. Ворог мав кількадесять вбитими й раненими.

Дня 6. 2. 1946 р. в с. Полониці (Глинянщина) боївка к-ра Ч. зробила наскок на квартируючий гарнізон, який тероризував населення. Вбито 8 большевиків.

Дня 6. 2. 46 р. в м. Яворів на Великому Передмісті повстанці висадили виборчу діляницю.

Дня 9. 2. і 10. 2. 46 р. всі вд. УПА брали участь в боротьбі проти гарнізонників, що були розташовані по селах і мали за завдання силою гнати людей до „виборів” у Верховну Раду СРСР. Напр., відділ „Летуни” перевів турбувальні наскоки на гарнізони в таких селах: Станькова, Чертіж, Корчівка, Збора, Кулинка, Волохів, Лисків, Завадка, Верхня, Степанівка і Туря Велика (р-ни Долина, Калущ, Войнилів — Станиславівська область). Під час наскоків знищено кількох енкаведистів, між іншими начальника гарнізону в с. Лисків, та звільнено багато арештованих селян.

Дня 24. 2. 46 р. до с. Рожнева, пов. Глинячи, приїхало 46 большевиків. Одна частина переводила мітінг, а друга грабувала село. По мітінгу й грабежі сталінці відїхали в напрямі району. По дорозі попали в засідку, яку зробили повстанці. 10 грабїжників впало вбитими, інші в паніці втекли.

Дня 26. 2. 46 р. під горою Стовба, р-н Рожнітів, Станиславівської обл., відд. „Опришки” під командою к-ра Д. зробив засідку на

енкаведистів, що гналися за ним. Ворог втратив 19 убитих.

Дня 12. 3. 46 р. на шляху Олешечі — Нова Гребля 3-ох українських повстанців за допомогою мін пустило під укіс поїзд, в якому їхало польське військо з Ярославля до Томашова виселювати українське населення. Втрати ворога: 7 вбитих, 10 ранених. Знищено паровіз і два вагони.

Дня 2. 4. 46 р. у лісі над с. Веринь, р-н Миколаїв, наскочило 25 большевиків на пдв. пор. Я. В півгодинному бою знищено 8 сталінських бандитів. З нашої сторони — двох убитих.

Дня 11. 4. 46 р. біля с. Ясенів група СКВ нашла на большевицьку заставу. Між обома сторонами виз'язалася стрілянина, в часі якої стрільці СКВ вигнали большевиків з їх становищ, двох вбили і двох ранили. Большевики в паніці втекли аж до с. Жарків.

Дня 16. 4. 46 р. між селами Підзвіринець — Татаринів, р-н Комарно, повстанці обстріляли дві підводи з большевиками, що везли арештованих. Арештовані втекли.

Дня 23. 4. 46 р. в с. Дички, р-н Рогатин, 30 большевиків окружили стодолу, де знаходилися повстанці. Повстанці прийняли бій, в якому впало вбитими 4-ох большевиків (між ними один капітан) і 4-ох ранених. Бій тривав пів години. Здобуто один кулемет. Повстанці відступили без втрат.

Дня 25. 4. 46 р. вд. УПА під командуванням хор. Явора зробив засідку на шляху Завій-Грабівка,

р-н Перегінсько. На засідку попала підвода з большевиками й стрибками. В бою ворог втратив кількох убитих і ранених. Серед вбитих був райуповноважений нквд Перегінського р-ну ст. лейт. Садовий. По нашому боці згинув геройською смертю булавний Миш.

Дня 25. 4. 46 р. в с. Сілець Беньків, Кам'яно-Буського р-ну, боївка к-ра Б. роззброїла 18 істребітелів і спалила спиртзавод.

Дня 27. 4. 46 р. Підстаршинська Школа УПА звела бій з бандами польського війська між сс. Корманичі й Рокшичі, пов. Перемишль. Ворог був цілковито розбитий і панічно втік до села Пикуличі. Втрати ворога: 34 вбитих і 10 ранених. Наші втрати — 3-ох вбитих.

Дня 28. 4. 46 р. в с. Зіболках, р-н Куликів, група повстанців к-ра А. розбила істребітелів, при чому зліквідовано 3-ох комсомольців-стрібків.

Дня 30. 4. 46 р. в селах: Печихвости, Честин, Новий Став, Колодно, Колоденце, Вихопні і Грабовець, Куликівського району, — українські повстанці роззброїли стрибків.

Дня 3. 5. 46 р. пвд УПА під командою чот. Г. зробив засідку на шляху Станиславів—Калуш, між селами Павелче—Тязів. В 10 год. на засідку наїхали дві автомашини. В них їхали большевицькі достойники, що брали участь у першотравневому святі в Станиславові. Повстанці підпустили машини на близьку віддаль і вдарили по

них кулеметним вогнем. Авто доїхали ще до залізничної станції Майдан (300 м. далше) і там задержалися. Стверджено, що в автох були вбиті й ранені. Серед вбитих генерал-полк. Москаленко й трьох вищих большевицьких старшин, між ними полковник нквд.

Дня 4. 5. 46 р. в с. Коросно, р-н Перемишляни, зліквідовано провокатора РВ і донощика нквд Голоя Михайла.

Дня 4. 5. 46 р. в с. Добряни, р-н Городок, стрільці СКВ знищили клуб, сільраду й молочарню. Їх заскочили большевики. В бою наші вбили 3-ох большевиків і здобули 1 ППШ.

Дня 7. 5. 46 р. в с. Тучапи, р-н Городок, зловлено знаного провокатора Крука разом з одним стрибком.

Дня 7. 5. 46 р. на вулиці Роґатина двох повстанців виконали атентат на двох енкаведистів. Одного вбито, а другий ранений втік.

Дня 8. 5. 46 р. на передмістю Комарна—Литовці повстанці вбили участкового енкаведиста Сорокіна.

Дня 10. 5. 46 р. на шляху Сихів—Лопатники, р-н Стрий, Дрогобицька область, пвд „Летуни“ знищили двох енкаведистів і одну автомашину, а двох сталінців взяв в полон.

Дня 14. 5. 46 р. в с. Купновичі, р-н Рудки, повстанці в білий день вбили начальника стрибків Поповича.

Дня 16. 5. 46 р. в с. Жовтанці, р-н Куликів, двох повстанців вби-

ло лейтенанта нквд, який в терені організував сітку сексотів.

Дня 22. 5. 46 р. на хуторі Сулима большевики найшли на стриху криївку, в якій скривався бойовик С. Він вискочив з криївки, вбив на стриху провокатора Воза й сержанта нквд, скочив до сіней, де вбив начальника гарнізону, кинув на подвіря гранату, від якої большевики розбіглися, а сам непошкоджений відступив. Большевики перестрашені розбіглися до Явча і Загіря та щойно на другий день забрали своїх трупів.

Дня 18. 6. 46 р. у м. Миколаїв вбито сексота-стрибка, що був втік до р-ну зі с. Стільсько. Атентат був виконаний в торговий день в ринку, що викликало переполох серед большевиків.

Дня 12. 7. 46 р. в с. Мокротин, р-н Жовква, здержалася автомашина з большевиками, що їхали до ліса по дрова. Большевики почали грабувати селян. На крик грабованих збіглися господарі й, побачивши, що большевики без зброї, почали їх бити. Большевики повтікали. По кількох годинах на згадане місце приїхали автом погранічники, які почали арештувати селян. Арештованих повезли в напрямі Львова. Біля с. Рокітно переймили їх повстанці й обстріляли авто. Під час перестрілки двох большевиків вбито, двох ранено, а решта втекла.

Дня 14. 7. 46 р. в с. Туринка, Велико-Мостівського р-ну, большевики наскочили на хату одного громадянина, який скривався, ви-

вели його на подвіря і почали бити. Крик господаря почули повстанці, які випадково туди переходили, і відкрили по напасниках вогонь. В наслідок стрілянини впав один більшовик, а господар, користаючи з замішання, втік.

Дня 15. 7. 46 р. в лісі б. с. Кругів найшли більшовики на табор вд УПА „Сіроманців”. Між обома сторонами зав'язався бій, в якому „Сіроманці” вбили 5-ох більшовиків, при чому втратили одного стрільця. Після цього щасливо відступили.

Дня 20. 7. 46 р. між сс. Підзвіринець—Татаринів, р-н Комарно, повстанці заатакували 7-ох стрибків. Вбито начальника й 4-ох

стрибків, а двох забрано в полон, яких звільнено.

Дня 4. 8. 46 р. в с. Реклинець, Велико-Мостівського р-ну, 4-ох більшовиків верталосся з пограбованим селянським майном на свій постій. Повстанці зробили засідку. Більшовики, завваживши засідку, повтікали й залишили пограбовані речі: кури, гуси, прядиво, безроги та коні. Повстанці згадане майно звернули покривдженим селянам.

Дня 25. 9. 46 р. о 22-ій год. 8 повстанців під командуванням бул. О. найшли на більшовицьку засідку в лісі коло Бунчі, над с. Девятники, р-н Нові Стрілиська. В висліді бою повстанці вбили 6-ох більшовиків.

II. Гетьманець

ПРИГАДУЮ...

Пригадую: зимові вечори,
Журбою батько оповитий,
Дитячий сміх чи плач сестри
Й на неї погляд мій сердитий.

А потім батько чомсь зідхне,
„Кобзар” розкриє і читає:
Про Січ, Підкову, дикий степ,
Синів як Гонта убиває,

Катів Ярема як кара...
І в мене серце розривалось,
У ньеньки сльози і сестра
Тоді мовчала, не сміялась.

І батько змовк... Зідхнув і знов
(В душі напевно билась жалі!)
— Татусю, защо тоді кров
Лили і защо так карали?

На мене батько подививсь
І ще мовчав чогось хвилину,
А потім тихо: — Так, колись
Ти все збагнеш, мій любий сину!

І більш нічого не сказав!...
Лягли ми спать... Не спав один я.
— Защо синів він убивав,
Защо Ярема гинув?

Та не збагнув... Шлили літа —
Пророцтво батькове сповнилось:
Вже більше серце не спита
За що б'ємось і заще бились!

Знов гомін той, пожежі знов,
Син батька, батько сина ріже.
І скрізь хрести, руїна, кров,
Чимсь грізним степ широкий дише.

Страшніший час ще, як тоді,
Ще голосніший гай безтями! —
І довслось тепер мені
Йти повстанськими шляхами.

Іду! В лице хай вітер б'є!..
Іду! Хай ночі сніжна темінь!..
Радію — знов вона встає
Грізною помстою Яреми!

ВЕСНЯНИЙ РЕЙД ВІДДІЛВ УПА НА СЛОВАЧЧИНУ

Для затіснення дружби зі словацьким народом, для зміцнення співпраці в спільній боротьбі проти сталінських імперіялістів і маніфестації визвольної боротьби українського народу відділи УПА відбули в м. квітні 1946 р. великий рейд на Словаччину. Вони пройшли такими повітами: Гуменне, Бранов, Строків, Межиляборці, Пряшів, Сабінов, Гіральтовці (тут повстанці були на периферіях міста), — і підійшли аж під Кошиці. Всюди словацьке і українське населення з захопленням вітало українських повстанців. Багато з них бачили повстанців ще минулої осені і зберегли про них найкращу пам'ять. Народ приймав повстанців як

найдорожчих гостей, розказував про свої жалі, розпитував про життя і боротьбу українського народу, якою він дуже цікавиться.

Стривожені сталінські агенти проголосили военний стан на Словаччині та стягнули собі вірні війська з Чехії. З ними повстанці мали дві невеличкі сутички, які сталінські запродавці намагалися роздути до великих наших поразок. Але населення, яке й надалі бачило рейдуючих повстанців, мало тільки нагоду до щирого сміху з брехливих повідомлень сталінських наймитів.

В загальному за час рейду відділи УПА відвідали 106 сіл, в тому числі 11 більших осередків, перевели 11 великих мітингів з населенням 40 гутірок, 69 розмов з представниками інтелігенції і взяли участь в 8 Богослуженнях. Напр., на Великдень на одному з Богослужень в словацькій церкві на всіх присутніх велике враження справило відспівання пісні „Боже Великий, Творче Всесильний...” Розповсюджено багато літератури, поштою розіслано окремим особам, організаціям, установам та редакціям. Розмальовано багато кличів. Нашу літературу всюди читали дуже радо.

Рейд був надзвичайно успішний. Він викликав нове піднесення протибольшевицьких настроїв на Словаччині і треба сказати, що він у дуже великій мірі спричинився до програної словацької агентурної компартії у виборах.

(„Повстанець”, Ч. 8—9)

ГЕРОЙСЬКА СМЕРТЬ...

Сл. п. вістун Атака походив зі Східньо-Українських Земель. Своєю невсипущою працею та активністю в рядах УПА подав найкраще свідцтво єдності в боротьбі за визволення розділених до недавна ворожими кордонами братів. Дня 17. 12. 1945 р. в. с. Поляна (Янівщина) його wraz з бунч. Байдою і чотирма стрільцями застукали большевики. Під час відступу в ліс большевики ранили стр. Шишку. Друзі, ризкуючи власним життям, беруть його зі собою. Сліди на снігу зраджують відступ повстанців. На присілку Травнисте розпочинається бій з новою бандою большевиків. В той час по слідах на снігу підсуюються енкаведисти з Поляни. Шістьох друзів попадає в вороже окруження. Бій не рівний — шість проти триста. Від ворожої гранати паде вістун Атака. П'ять інших друзів, відбиваючись до останніх набоїв, дострілюються, щоб не попасти живими в руки ворога. Обі банди большевиків далі ведуть бій між собою, думаючи, що воюють з повстанцями. У висліді мають ок. 150 вбитими.

В час зимового нажиму 1946 р. арештують сталінські посіпаки в с. Дичках (Рогатинщина) д-ра Тамару. Вона держиться мужньо на допитах. Знуцання і дикі практики катів розвогнюють тільки її ненависть до ворога. Під час допиту енкаведисти виходять до другої кімнати, залишаючи на столі гранату. Друг Тамара вмить зорієнтовується в ситуації. Але гинути самій, це замало, хай гине й ворог! В мент, коли двері відчинились і на порозі станули енкаведисти, д-г Тамара зриває гранату. Гине смертю героя. Разом з нею паде один енкаведист, а інші зістають ранені.

Дня 6. 10. 46 р. рано в лісі під с. Тростянець, р-н Миколаїв, 6-ох енкаведистів несподівано наскочили на 4-ох стрільців СКВ. Перший відкрив вогонь стр. Мойсей, одначе паде важко ранений. В безвихідному положенні стріляє собі з пістоля під бороду, але куля лише ранить його тяжко й виходить оком. Він стріляв другий раз, однак пістоля затинається. Большевики забирають його непритомного до шпиталю в Миколаєві... На допитах стр. Мойсей нічого не сказав, лише заявив: „Я є вояком УПА й більше нічого вам не скажу”. Большевики хотіли впоїти його горілкою, але він вихопив пляшку і кинув її між енкаведистів, кажучи: „Краще дайте мені гранату, хай я себе і вас розірву”. Цього ж самого дня він помер.

ДО МІЖНАРОДНОГО ПОЛОЖЕННЯ

Небагато минуло часу від хвилини закінчення другої світової війни, а над світом знов зависли чорні хмари. На дорозі до мирного життя стають нові непорозуміння і конфлікти, викликані імперіялістичними інтересами великодержав: ССРСР, Англії та Америки. Одні й другі змагають до опанування нових просторів зі сировинними багатствами (нафта, вугілля, залізо та багатства колоніальних країн) та ринками збуту для своїх промислових виробів. В парі з тим іде змагання імперіялістів до всевладного панування в світі.

Там, де зустрілися вище згадані інтереси великодержав, приходять до зудару, на тлі якого загострюються між ними взаємовідносини.

Наростаючі вогнища конфлікту з особливою силою спалахують: між ССРСР та Америкою в північному басейні Великого океану (Китай, Корея, Японія); між ССРСР і Англією на Близькому Сході (арабські країни) та Балканах; в Західній та Центральній Європі зацікавлені всі три великодержави.

Конфлікт цей увидатнюється в політично-дипломатичній грі, в тайних інтригах, що в деяких місцях переходять навіть до збройних сутичок, напр., Китай, Греція.

З огляду на це, що Китай посідає великі природні багатства й розпоряджає 400 мільйонами населення, Америка та СРСР змагаються за підкорення цієї країни собі. З тих то причин в Китаю горожанська війна між комуністами та національним урядом, в якій за плечима перших стоїть СРСР, а за плечима других США. Одна й друга великодержави помагають своїм клієнтам зброєю, боєприпасами, військовими спеціалістами і т. п. Отже в суті речі, коштом китайського народу йде бій поміж СРСР та Америкою.

На близькому Сході приходиться до зудару в Персії та Туреччині. В першій випадку основну роль грає іранська нафта, в другому — Чорноморські протоки (Босфор, Дарданелі). Використовуючи присутність своїх військ в Ірані, большевики довели до створення нового уряду, який очолив Кавам Сальтане, що веде зараз політику за вказівками Кремля. У відповідь на це Англія організує виступи поодиноких ханів проти центрального уряду в Ірані та посилює пропагандивну роботу проти большевиків.

В справі Чорноморських проток СРСР вислав Туреччині ноти, в яких домагається контролю над ними. Одначе турки, маючи за своїми плечима Англію, большевицькому натискові не піддаються.

Балкани (Югославія, Болгарія, Румунія, Угорщина) контролювані виключно большевиками. Проти тих виключних союзів виступають Англія й Америка та домагаються „рівних можливостей”, тобто однакового доступу до сирівцевих баз та рівного голосу в економічному й політичному житті тих країн.

В Західній Європі одною з головних причин незгод між союзниками є Німеччина. Одні й другі намагаються здобути для себе прихильність німецького народу, щоб використати його як знаряддя в боротьбі між собою. В зв'язку з цим, кожний веде своєрідну політику в зоні, окупованій своїми військами.

Не краще справа стоїть на Міжнародних Конференціях. Мимо облудних заяв представників делегацій великодержав про мир, дружбу, співпрацю, — вони зайняли супроти себе непримиримо ворожі позиції. Не резигнують зі своїх цілей і не уступають навіть у дрібних, несуттєвих питаннях. Тому в Раді Міністрів Закордонних Справ на могли дійти до порозуміння. Осягнуто договореність у другорядних питаннях. Основні проблеми: питання судноплавства по Дунаю, статут Трієсту та цілий ряд питань економічного характеру лишилися нерозв'язаними.

На Мирній Конференції також не виказали доброї волі йти собі назустріч. Навпаки, кількістю голосів та завзятими промовама вирізьбилися зовсім ясно два протилежні бльоки: з одної сторони ССРСР, з другої Англія й Америка. Оба конкуренти організують коло себе інші держави. Виступи поодиноких делегатів були розраховані на здобуття часу для воєнної підготовки, здобуття прихильності інших країн, зокрема симпатії широких народніх мас.

Хоча Мирна Конференція кількістю голосів винесла рекомендації (припоручення) для Ради Міністрів, в суті речі остаточна розв'язка є сумнівна, тому, що робота Ради Міністрів є сперта на однозгідності, а большевики не погоджуються з рішеннями в справі основних питань ((Трієсту і Дунаю).

ДО ПОЛОЖЕННЯ В ССРСР

Імперіялістична політика ССРСР зустрінута боротьбою загрожених народів та рішучим спротивом Англо-Америки. Це примусило Сталіна до посилення воєнної підготовки. В тій цілі проголошено четверту п'ятирічку, спрямовану для збільшення видобутку сировини воєнного значення та поширення воєнної промисловости. Всі доходи з поточної промисловости з'їдає нерентовна воєнна продукція, як рівнож видатки на пропаганду й підкупство за кордоном. Держава задовжена за кордоном і перед своїм громадянством не в силі вийти з фінансової та економічної кризи. Цілеспрямованість сталінської політики поглиблює визиск робітників та селян, спихає їх до безконечного зuboжіння та ожебрачення. Повне незадоволення широких мас, зроджене соціяльним гнетом та визиском, змушує режим скріпити поліційний терор та оперти владу на сталінських вельможих, які коштом розкішного життя утискають решту суспільства. Ожебрачений народ пухне з голоду й сотнями тисяч мандрує на заїдні області за куском прошеного хліба.

Стан адміністрації й інших організацій є жалюгідний. Скрізь на порядку денному продажність, злодійство, бандитизм. Широкі народні маси незадоволені партією й урядом. Всі прагнуть зміни. Бажають війни, з якою пов'язують розвал ССРСР. На тлі цього бажання витворилася воєнна психоза. Настрої суспільства дійшли до тих меж, що Сталін був змушений в своїх виступах перед кореспондентами заявити, що нова війна не грозить. Старався

підбадьорити громадянство, що Советський Союз не боїться атомової бомби.

В національній площині большевики провадять гітлерівську політику, з тою різницею, що пануючим народом не є німецький, а російський народ. Згідно з тим все життя в ССРС русифікується. Це поглиблює національну свідомість поневолених народів і розпалює оправдану ненависть до „старшого брата”.

Таке трактування Сталіном та його клікою людини та народів ССРС витворює антирежимний настрій і підготовляє ґрунт до справедливої всенародньої революції.

~~~~~

ХАЙ ЖИВЕ ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА УКРАЇНСЬКОГО І ДРУГИХ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ ПРОТИ МОСКОВСЬКОГО БОЛЬШЕВИЗМУ !

~~~~~

ВЕСЕЛЕ

Як то добре мати старшого брата.

Учитель в советській школі тлумачить українським дітям про те, що російський народ — це „старший брат” „опікун” і „визволитель” українського народу. А щоби діти краще зрозуміли, яку то користь має український народ від свого „старшого брата”, вчитель пробує пояснити це їм на близьких для них прикладах.

— Ти, Микольцю, маєш старшого брата?

— Мю- — неохоче відповідає Микольцю.

— Розкажи нам... який твій старший брат розумний, як він тобою опікується і визволяє тебе з біди.

— Мій старший брат, — починає Микольцю, — великий, але тато кажуть про нього: „великий аж до неба, а дурний як не треба”. Він мною завжди опікується. Раз мама дала мені кусок ковбаси... я їв її на дорозі, а Федосьчин Андрій відібрав від мене. Я почав плакати... мій старший брат почув, розпитав мене чого я плачу, догнав Андрія, відібрав від нього ковбасу і... з'їв сам... Мій старший брат завжди мене визволяє... раз мене тато били за те, що я не хотів іти до школи, бо мене боліли ноги... то мій старший брат заступився за мене перед татом, казав: „годі бити так малу дитину”, а як тато пішли в поле, то він мене посилав аж у друге село по тютюн. А коли я почав перечитися, що мене болять ноги, то він справ мене так, що ще досі синяки маю. Так

ото і російський „старший брат” — хотів докінчити Микольцьо своє оповідання, але...

— Досить, досить, — перебив йому вчитель, — сідай.

І вже сідаючи, таки кінчив Микольцьо:

— Як то добре мати старшого брата.

Дочекався...

Дня 19. 8. 46 р. в с. Кізлів, Новомилятинського району, Сігель Іван, колишній комуніст, гнав горілку без дозволу нквд. Енкаведисти при цьому його зловили й почали бити. В часі биття згаданий громадянин заявив:

— Бийте мене і то добре бийте, бо я того варта. Я вас хотів ще за Польщі.

— Ти чого такий дурний — відповіли большевики, сміючись.

Не належав до банди...

Один громадянин Советського Союзу подає заяву про прийняття в партію.

— З який причин хочете вписатися в партію? — питає секретар партії.

— Та, всім відомо, що партійним добре живеться. Заплату дістають велику, нічого не роблять, тільки за чорноробочими наглядають, квитки на білий хліб і сало дістають...

— Добре, добре... А до банди належав?

— Ні, оце до вашої першої вписуюся.

Порозумілися...

Большевик до української селянки: У тебе ребята єсть?

Жінка: Рибята? Рибки? — Та є.

Б.: Много єсть?

Ж.: Та много.

Б.: А сколько?

Ж.: Та он повний ставок.

Б.: Что это верзеш? Какой ставок?

Ж.: Онде за садом повний риб, чи, як ти кажеш по-свому, рибят.

Б.: Нет, нет, не такі, а твої собствениі ребята, єто такі что самі бегають, нет рибята, а настоящі ребята...

Ж.: Ага, вже знаю, то напевно жеребята, а я не догадалася. Є, є.

Б.: А сколько у тебя?

Ж.: Та двое тільки.

Б.: А где ані?

Ж.: У стайні, маленькі ще, то й на двір не випускаю...

Б.: Что это верзеш, бабо! Какіі ребята в етой твоей стайне-сараю?

Ж.: Не сварися мені тут якимсь твоім ср... сараєм і не паскудь мені хати такою лайкою, бо не в ср... сараю, а в стайні, говорю тобі.

Б.: Что ж ані там делают в етой твоей стайне?

Ж.: А що ж мають робити? Позадирали хвости та й брикають.

Б.: Какіі хвости у ребят? Что ти сумашедшая?

Ж.: А якже ж? Хіба у вас жеребята без хвостів родяться? У нас всі з хвостами...

Б.: Ни как не даговоришься на етом мужицком, фашистском языке...

Астрономічна новина

Як подає агентство „Юнайтед Пресс“, американський вчений астроном Всезнайсон на запитання одного кореспондента про нові астрономічні дослідження відповів:

— „Кільканадцять років тому мною було завважено серед інших планет незнану тоді ще планету „Большая“, яка деякий час рухалася орбітою Маркса. Страхітлива ця планета останнім часом досить близько наблизилася до нас і загрожує нам в існуванні. В наслідок цього в космосі стався судорожний рух. Близькість планети „Большая“ дала змогу її ліпше дослідити. Після довголітньої моєї наукової праці стверджено, що та страхітлива планета змінила кліматичні умовини таких планет, як Україна, Румунія та інших. Там тепер є дуже багато чорних хмар, буревій, громовиць і ніколи немає сонця. Крім цього на планеті Україна відбулася зміна дня і ночі. Коли раніше життя шуміло вдень, а вночі засипало, то тепер навпаки, — життя починається тоді, як приходить ніч. Навіть землю орють і сіють вночі до місяця, а вдень люди і худоба криються по лісах і сховищах, чекаючи ночі.

Планета „Большая“ вже давно не йде по небозводі, як колись, шляхом Маркса, а йде якимсь іншим шляхом. Якщо їй більш сильніша планета не заступить дорогу, вона готова знищити землю і порушити всі правила космосу. Жадного закону її руху не вивів, бо вона сама беззаконність.

(„Лісовик“, Ч. 3.)

ЗМІСТ

1. Листопада	1
Молоді друзі	2
Український народ в боротьбі з російським імперіялізмом	5
П. Гетьманець: Серце пам'ятаю тепле	13
Про характер	14
В. Пачовський: Гимн безсмертної батави	18
Чому не п'ємо і не куримо	19
Пісня про Базар	20
Герої минулих і сучасних днів	22
Сотник Черник	22
Сотник Яструб	26
Марш „Сіроманців”	32
До положення в Україні	33
Вісті з українських земель	36
Большевики винищують український народ	36
З т. зв. виборів до Верховної Ради ССРСР	41
Фрагмент з виселювання українців	42
„Виселення” єп. Йосафата з Перемишля	43
За хлібом	44
Українські повстанці б'ють ворога	45
П. Гетьманець: Пригадую...	49
Весняний рейд на Словаччину 1946	50
Геройська смерть	51
До міжнароднього положення	52
До положення в ССРСР	54
Веселе	55

Передрук підпільних видань ж 46; — 06/1949.

Оригінал має 36 сторінок машинопису, формату 212×290. Заголовна віньєта не була друкowana в крайовому виданні.

**ПЕРШИЙ СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ
НА ФОНД ПЕРЕДРУКУ МАТЕРІЯЛІВ КРАСВОЇ БОРОТБИ**

- 5 нім. марок:** Актор, Аяк, І. Бойчук, А. Драбатюк, Іван, Остапенко, М. Б., Перемиський, Уляна, Анна Левинець,
- 10 нім. марок:** В. Береза, Василь Білик, Др. Богданів Волод., Бойко В., Бухонченко М., Васлюк Гр., Володимир Олесь, Ворон Василь, Талік Василь, Гуйван Ст., Гуменний І., Ч. 955, Дуб, Ч. 354, Дуб Володимир, Ч. 625, Дуб Іван, Доктор, 351: Драматичний Гурток, Дзвін Петро, Дзінгало Домініка 10.18, Дроботій Микола, Заячук Іван, Зеневиц Семен, Осередок ІМКА в Геттінген, Вол. Качмар, К. Д., Др. Кіжик Волод., Клен Михайло, Кобіль Михайло, Коза Юліян, Колодій Олекса, Ч. 358, Кооп. „Згода”, Ч. 375, Крамниця 5. бльоку, Евст. Кульчицький В. О. Ланські, Др. Лоза Михайло, М. В., Др. Мандзик Михайло, Олег Мартович, Богдан Мельниченко, Метелик, Михайлюк, Богдан Мороз, Ч. 390, інж. Н., Др. Олекса, Павлишин Петро з Геттінгену, Павлів Орест — Фрайман, Петренко — Фрайман, Пластовий Осередок в Геттінгені, Писарівський, Преведа Іван, Ралько Іван, Рожак Ілько, Наконечний Й., Садук Волод., Світелик Роман, Василь Сивуля, Дмитро Сич Василь Смерека, Ч: 692. Станиця СХС в Геттінген, Орест Стефанів, Др. Ю. Стефанівський, Осередок СУМ в Геттінген, Ч: 350. Станиця СХС, Євген Супрун, Т. Тарчанин, Юрій Філіпов, Микола Франко, Андрій Харко, Др. Володимира Ценко, Др. Микола Ценко, Ч. П. С., Ч: 598. Микола Черпак, Ірина Черкас, інж. Павло Широкий, Др. Григорій Щербатюк, Юрій Микола, Пилип Явин, Іван Явір, Мирослав Яцусь, Якимів, Іван Гасцький, Василь Горак, Петро Гупаловський, Ч: 629 Грім, В. Воропа-Ерстенюк, Вовк, ВСП, Ч: 661 М. Д-н, Олександр Демчук, Іван Дейнега, Петро Будний, Ч: 647 Береза, М. Маланчак, Кулій, Сергій Козачук, Ф. Катеринюк, Карасейчук, Ч: 640 Камінь, Володимир Могучий, Молчанівський, Петро Опочський, Остапчук-Воруцький, Дмитро Пардюга, Микола Погляд, Богдан Прящук, Г. П-ів, Петро Рогальський, Олекса Романів, Олександр Семенівський, Сумраф Нагас, Л. Фатюк, І. Федоришин, Кость Федорчак, Шкудар, Шпїц, Ч: 615 Щугай,
- 12 нім. марок:** Іван Крук, Іван Сухий,
- 15 нім. марок:** П. У. Дячок, Степан Кланцяк, о. О. К., Проф. О.Д., Кр. роб. „Праця” в Ельвангені, от. Т. Ю., Чорний Василь, В. М—ак,
- 17 нім. марок:** Богдан Довгий,
- 20 нім. марок:** Богдан Баран, Василів, Драматичний Гурток — Годенав, Володимир Калина, К. М., Михайло Кобза, Ч: 608. Кооператива „Єдність”, Ч: 403. Кооператива „Єдність”, Василь Кочкодан, Ч: 371. Крамниця першого бльоку Зенон Кульчицький, Луп, Ч: 392. Спілка купецька (Юра), Ч: 376. Таборова Управа Гренадієркасерне, Яровий,

25 нім. марок: Ч: 994. А. Т. Ф.

30 нім. марок: Олена й Микола, Іван Луків, Осередок СУМу в Галендорфі, Таборова поліція — Пфорцгайм,

40 нім. марок: Ч: 634. Кооператива „Єдність” Т. 25.,

50 нім. марок: Др. Я. Воевідка, Степан К., Др. Смішко Лев і др. Смішко Софія, Фонд Суспільної Опіки в Ельвангені,

60 нім. марок: Спілка Української Молоді в Ельвангені,

100 нім. марок: Бігун Ш. Ф., Крамниця „Самопоміч”, СХС, ОУЖ, СУВ, СУС, Т. П. В. в Цуфенгавзені,

265 нім. марок: Філія ЛУПВ — Фрайман,

500 нім. марок: Ч: 1002. К. К. Ф.,

Не бажано виявити прізвищ жертводавці посвідок чч: 1003 — 3.00 м., 1006 — 7.00 м., 399 — 5.00 м., 1005 — 5.00 м., 389 — 10.00 м., 1004 — 10.00 м.

Всім Жертводавцям Видавництво Передруків Підпільних Видань складає щиру подяку.

Черговий список вплат буде поміщений в журналі „НА ЗМІНУ”.

Друзів збірщиків прохається негайно присилати відтинки збіркових квитків для скорішого оголошення і докладно зазначувати, під яким прізвищем пожертви мають бути оголошені.

Увага! На загублену в Цуфенгавзені посвідку ч. 381 не вплачувати ніяких грошей.

До цієї пори вийшли передруки дешевої серії таких підпільних

видань:

П. Полтава: Чому повстання 1648 року було переможне

Я. Бусел: Советський патріотизм

Новина: Хроніка Вовків

Осередок Пропаганди і Інформації при Проводі ОУН, Ч: I. травень 1948.

Грудень, 1948. р.

ВИДАВНИЦТВО ПЕРЕДРУКІВ ПІДПІЛЬНИХ ВИДАНЬ

В найближчому часі вийде друком
велика ілюстрована збірка описів
і спогадів учасників визвольної боротьби

1943 — 1946 рр.

п. н.:

**У БОРОТЬБИ ЗА ВОЛЮ
ПІД БОЙОВИМИ ПРАПОРАМИ УПА**

збірка репортажів, споминів, звітів, протоколів з боротьби Української Повстанської Армії проти німецьких та большевицьких окупантів у роках 1943 — 1946.

за редакцією

Петра Волоша-Василенка і К. Вірлинева

Дослівний передрук цикльостилевого видання

Організації Українських Націоналістів

Київ-Львів 1946

доповнений численними знімками з визвольно-революційної боротьби.

200 сторінок друку!

50 знімок!

Збірка цих нарисів це збірна праця безіменних авторів з різних сторін і з різних років визвольної боротьби. Вона була складена і видана в особливо важких підпільних умовах. Перший редактор цієї збірки

ПЕТРО ВАСИЛЕНКО

(псевдо: Волош, Полтавець, Гетьманець), автор відомої збірки поезій: „Мої повстанські марші”, згинув смертю героя в бою в місяці травні 1946. р., оточений ворогами, з рукописом цієї збірки, виправленим для друку. А все ж приготовлена праця не пропала й була видана на цикльостилі, а оце вперше появляється друком. Книжка „ПІД БОЄВИМИ ПРАПОРАМИ УПА” — писана щирою, вояцькою мовою борців-революціонерів, мовою, що пливе від серця і тому вона однаково близька і зрозуміла для селянина, для робітника і для інтелегента.

„ПІД БОЄВИМИ ПРАПОРАМИ УПА” — книжка необхідна для кожного українця, а особливо для тих, що втратили на якийсь час свою Батьківщину.

Хочете довідатися, що діється на Україні?
Хочете знати, що думає край?

ЧИТАЙТЕ

передруки підпільних журналів:

ОСЕРЕДОК ПРОПАГАНДИ І ІНФОРМАЦІЇ при Проводі Організації Українських Націоналістів, Ч. 1.

В статтях офіційного органу Головного Проводу Організації знайдете відповідь, яке є наше ставлення до російського народу, і невідомі загалом факти про ролі ОУН в утворенні і розбудові УПА.

НА ЧАТАХ Ч. 1 — журнал для молоді — видає Краєвий Осередок Пропаганди ОУН

З багатої хроніки подій довідаєтеся, що діялося в різних місцевостях України, знайдете прізвище неодного з своїх знайомих.

НА ЗМІНУ — видання для молоді — видає Краєвий Осередок Пропаганди ОУН

Цей журнал Карпатського Краю накреслює практичні завдання боротьби молоді проти большевицького розкладу, дає нове насвітлення культові Крут, подає описи героїства українських дітей.

Прочитавши, НЕ ЗНИЩУЙТЕ передруків підпільних журналів!
Зберігайте їх у себе. Давайте їх читати своїм знайомим!

Чи Ви вже маєте в своїй бібліотеці
збірки повстанчих поезій?

Збірка поезій поета-повстанця

ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

вийшла під літературним псевдо-
німом:

П. Гетьманець

**Мої
повстанські
марші**

Вибір поезій з крайових
підпільних журналів 1945—46 рр.

вийшов під наголовком:

**3 поезій
повстанської
боротьби**

накладом

„Нашої книгозбірні” в 1947 р.

~~~~~  
Вже вийшла друком  
книжка для кожного українця

П. НОВИНА:

**В О В К И**

щоденник з днів боротьби  
відділу УПА „Вовки” з автентичними знімками з України

Щоденні записки рейдуєного по Україні відділу УПА  
відзеркалює найбільш безпосередньо духа і настрої на-  
шої визвольної війни.

~~~~~  
З нагоди 300-річчя

ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

глибокі висновки для теперішньої
визвольно-революційної боротьби
дає

П. ПОЛТАВА

в книжці

**Чому повстання
1648 р.
було переможне?**

~~~~~
Про найновіші цілі
національної політики
большевиків

розкриває

ЯКІВ БУСЕЛ

в книжці

**Советський
патріотизм**

Обидві брошури писані мовою, приступною для масового читача.
Всі передруки підпільних видань замовляйте через кольпортерів.

ТІСЬОТІВІЙШИЙ ПЕРЕКЛАД
З ПЕРШОГО ВИДАВАННЯ

З ПОСІВІЙ
ПОВІСЬСЬКОЇ
БОГОТАВ

Мої
повіссьські
мелючі

ІМ'Я ПИСЬМА ДРУГОМ
КНИЖКА ДЛЯ КОЖНОГО УКРАЇНЦЯ

П. НОВИНА:

О В К Н

Видання в Києві в 1917 р.
Видання в Києві в 1917 р.

Видання в Києві в 1917 р.
Видання в Києві в 1917 р.

Видання в Києві в 1917 р.

Видання в Києві в 1917 р.

Видання в Києві в 1917 р.

Видання в Києві в 1917 р.

Видання в Києві в 1917 р.

Видання в Києві в 1917 р.